

Brüsszel, 2025. január 29.
(OR. en)

5721/25

COMPET 46
MI 52
IND 25

FEDŐLAP

Küldi: az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató

Az átvétel dátuma: 2025. január 29.

Címzett: Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára

---

Biz. dok. sz.: COM(2025) 26 final

Tárgy: A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK
Az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2025. évi éves
jelentés

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2025) 26 final.

Melléklet: COM(2025) 26 final

Brüsszel, 2025.1.29.
COM(2025) 26 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2025. évi éves jelentés

{SWD(2025) 11 final} - {SWD(2025) 12 final}

Bevezetés

Európa jóléte szempontjából elengedhetetlen, hogy az Európai Unió a jelenlegi geopolitikai kihívások közepette képes legyen versenyezni és boldogulni a világgazdaságban. Erősségeit és gyengeségeit egyértelműen azonosítani kell ahhoz, hogy megfelelő alapot teremtsen egy olyan, előrettekintő stratégiának, amely kezeli hiányosságait, fejleszti erősségeit és új lehetőségeket teremt.

Az EU hosszú távú versenyképességének középpontjában az egységes piac áll, amely közel 450 millió embernek és 23 millió vállalkozásnak ad otthont, és 17 billió EUR összegű GDP-t termel. Az EU a világ három legnagyobb gazdaságának egyike, és a világgazdaság mintegy egyhatodát adja. Az egységes piacon továbbra is fennálló akadályok és az adminisztratív terhek azonban hátráltatják a benne rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázását. Az egységes piaci integráció terén lelassult az előrelépés, miközben továbbra is akadályokkal kell megküzdeni, különösen a szolgáltatások tekintetében. A vállalatok – különösen a kkv-k – működésében érzékelhetően megjelennek az adminisztratív terhekkkel és a kormányzati szabályozással kapcsolatos nehézségek. Ez megnehezíti az üzleti tevékenységet, és csökkenti a vállalkozások növekedési lehetőségeit.

Az uniós gazdaság versenyképességére több szempontból is egyre nagyobb nyomás nehezedik: A strukturálisan magas energia- és villamosenergia-árak komoly problémát jelentenek. Ez utóbbiak jelenleg kétszer-háromszor magasabbak, mint az Egyesült Államokban¹. Az európai vállalatok beruházási tevékenységeik során kihívásokkal néznek szembe, mivel kutatási eredményeik kereskedelmi hasznosítása nehézségekbe ütközik, amit hátráltat a legígéretesebb technológiákba és ágazatokba irányuló állami és magánbefektetések elégtelensége. Következésképpen a digitális és más fejlett technológiák fejlesztése és alkalmazása a versengő gazdaságok mögött kullog. A szakképzett munkaerő terén is hiány mutatkozik. Az egyre instabilabb geopolitikai helyzet miatt kiemelt figyelmet kell fordítani a stratégiai függőségekre.

Európában a termelékenység tartósan elmarad az Egyesült Államokétól, ugyanakkor nagy lehetőségek rejlenek a felzárkózásra. Az EU munkatermelékenysége – amelynek mérése a vásárlóerővel kiigazított, ledolgozott órákra jutó GDP-vel történik – 2023-ban az USA-szint 77,8 %-ának felelt meg (lásd: 1. ábra). Örömteli tény, hogy az elmúlt évek szintjét és dinamikáját tekintve is megelőzi az Egyesült Királyságot és Japánt. Az EU-n belül ez az átlag elfed bizonyos különbségeket, mivel a közelmúltban csatlakozott tagállamok felzárkóztak az amerikai szintekhez.

Európa mint üzleti célpont vonzereje csökken. 2008 óta az úgynevezett „unikornis vállalatok” egyharmada döntött úgy, hogy külföldre helyezi át székhelyét². Az 50 legnagyobb technológiai vállalat közül csak négynek a székhelye található az EU-ban, és az elmúlt 50 évben³ az EU legértékesebb vállalatai közül egyiket sem az alapoktól kezdve építették fel⁴, ami a piaci dinamizmus hiányára, az elégtelen innovációs környezetre, valamint a piacra lépés és a növekedés jelentős akadályaira utal. Ennek következtében megrendült az EU-ba mint üzleti helyszínbe vetett bizalom, csökkentek a közvetlen külföldi befektetések, és a háztartások is

¹ Eurostat; az Egyesült Államok Energiaügyi Információs Hivatala (EIA). Lásd a 3.3. szakaszt.

² Mario Draghi korábbi miniszterelnök, [„The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe”](#) (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája), A. rész, 2. o.

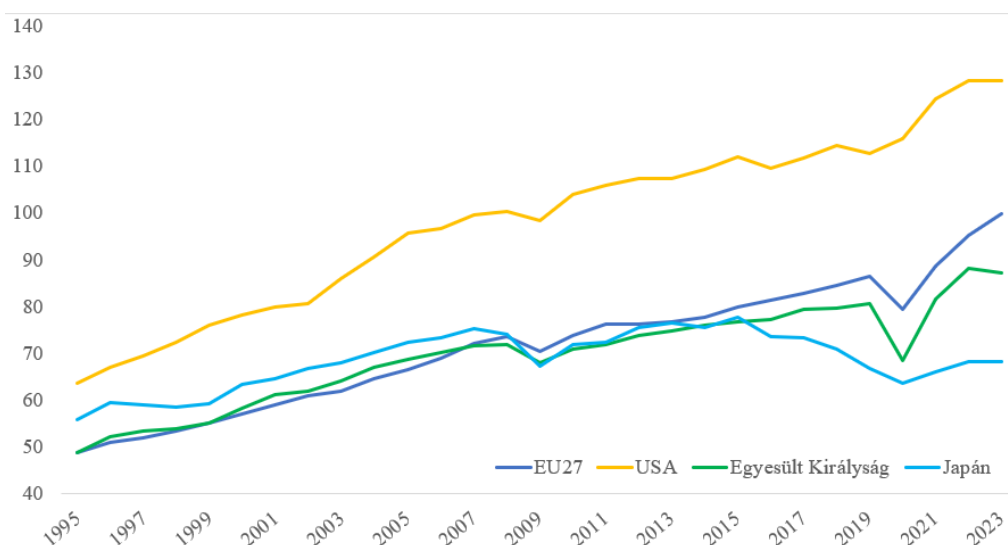
³ Mario Draghi korábbi miniszterelnök, [„The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe”](#) (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája), A. rész, 10. o.

⁴ Sokkal jellemzőbbek a fúziók és felvásárlások, illetve bejáratott cégekből való kiválások.

máshol fektették be megtakarításaik jelentős részét. Ugyanakkor a megfelelő keretfeltételek megteremtése esetén, az EU erősségeiből merítve hatalmas lehetőségek rejlenek az EU versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú ágazatokba és technológiákba történő beruházások növelésére.

Az egységes piacról és a versenyképességről szóló éves jelentés biztosítja a versenyképességi iránytű elemzési háttérét, amelyet az új Bizottság első jelentős kezdeményezésével egyidejűleg terjesztettek elő. A jelentés célja, hogy helyzetelemzést nyújtson a tisztaipar-megállapodás és az egységes piaci stratégia alátámasztásához. A dokumentum Enrico Letta korábbi miniszterelnöknek az egységes piacról szóló jelentéseire⁵, Mario Draghi korábbi miniszterelnöknek a versenyképességről szóló jelentéseire⁶, valamint Sauli Niinistö korábbi elnöknek a felkészültségről szóló jelentéseire⁷ alapoz. Választ ad a vállalkozások azon igényére, hogy a versenyképesség központi elemét képezze az EU munkaprogramjának⁸.

1. ábra: A munkatermelékenység alakulása az EU-ban és más fejlett gazdaságokban

Forrás: AMECO adatbázis. Egy főre jutó GDP vásárlóerő-paritáson (PPP), ledolgozott óránként. Az uniós indexált értékek 2023-ban százat tettek ki.

A jelentés 22 fő teljesítménymutató (KPI)⁹ alapján elemzi az EU hosszú távú versenyképességének és termelékenységének fő mozzgórugóit, valamint az egységes piac helyzetét. Alapul szolgál a tagállamokkal és az Európai Parlamenttel folytatott megbeszélésekhez, lehetővé téve az egységes piac és az EU versenyképességének számbavételét az elért eredményekről szóló éves felülvizsgálat¹⁰ részeként, az Európai Tanácsnak az EU hosszú távú versenyképességéről szóló 2023. évi közleményre¹¹ épülő

⁵ Enrico Letta volt miniszterelnök, „[Sokkal több, mint egy piac](#)”.

⁶ Mario Draghi korábbi miniszterelnök, „[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)” (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája).

⁷ Sauli Niinistö korábbi elnök, „[Enhancing the European Union’s Resilience for Future Uncertainties](#)” (Az Európai Unió jövőbeli bizonytalanságokkal szembeni rezilienciájának növelése).

⁸ Az üzleti élet szereplőinek kérései közé tartozik például [az európai ipari megállapodásról szóló antwerpeni nyilatkozat](#).

⁹ A 2024-es jelentés 17+2 fő teljesítménymutatót tekintett át, a jelentés idejéig eltér ettől a gyakorlattól és néhány kiegészítéssel is bővül, hogy a kulcsfontosságú területeken elmélyítse az elemzést.

¹⁰ [Közlemény – 30 éves a közös piac. \(COM\(2023\) 162\).](#)

¹¹ [Közlemény – az EU hosszú távú versenyképessége a 2030 utáni időszakban \(COM\(2023\) 168\).](#)

kérése¹² nyomán. A jelentést két bizottsági szolgálati munkadokumentum támasztja alá, amelyek a fő teljesítménymutatókkal kapcsolatos további adatlefedettséget és -elemzést, a kiválasztott globális szereplők rezilienciaintézkedéseinek áttekintését, valamint az ipari ökoszisztémák nyomon követését tartalmazzák. Ezeket az elemeket kiegészíti az egységes piaci és versenyképességi eredménytábla, amely további 150 mutatót tartalmaz¹³.

A jelentés azonosítja azokat az erősségeket, amelyekre építeni kell és a kezelendő hiányosságokat. A dokumentum az egységes piac működésének értékeléséből indul ki, és a versenyképességi iránytű három tengelye mentén fokozatosan számba veszi az EU versenyképességét. Ezenfelül azt is vizsgálja, hogy az EU milyen eredményeket ért el az innovációs szakadék megszüntetése terén. A jelentés az ipar dekarbonizációját és a beruházásokat előmozdító mozgatórugók aktuális helyzetét is bemutatja. Végezetül a jelentés áttekinti a gazdasági biztonság megerősítése és a függőségek csökkentése terén elért eredményeket.

---

¹² Az [Európai Tanács 2022. decemberi következtetéseiben](#) felkérte a Bizottságot, hogy terjesszen elő uniós szintű stratégiát a versenyképesség és a termelékenység fokozása céljából.

¹³ Európai Bizottság, egységes piaci eredménytábla.

1. SZAKASZ – Jól működő egységes piac

Fő	Mit mér?	Célérték	Legutóbbi uniós érték
1. KPI: Munkatermelékenység	Egy ledolgozott órára jutó GDP PPP-ben kifejezve		Az amerikai szint 77,8 %-a (2023) Az amerikai szint 74,2 %-a (2022)
2. KPI: Integráció az egységes piacon	Az EU tagállamai közötti kereskedelem részesedése az EU GDP-jéből		Áruk: 23,8 % (2023) Áruk: 26,0 % (2022) Szolgáltatások: 7,6 % (2023) Szolgáltatások: 7,8 % (2022)
3. KPI: Megfelelési deficit	A tagállamok által átültetett uniós egységes piaci irányelvek aránya, amelyek tekintetében a Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított a helytelen átültetés miatt	< 0,5 %	0,9 % (2024) 1,1 % (2023)
4. KPI: Könnyen betartható szabályok	A könnyen betartható szabályok a következő kérdésre válaszoló vállalatok körében végzett felmérés adatok alapján: „Az Ön országában mennyire könnyű a vállalkozások számára a kormányzati rendelkezések és a közigazgatási követelmények betartása (pl. az engedélyek, a beszámolás vagy a jogszabályok tekintetében)? (1 = rendkívül összetett; 7 = rendkívül könnyű)”. A kérdés a Világgazdasági Fórum globális versenyképességi indexéhez készített felmérésben szerepel.		3,87 (2023) 3,80 (2022)

Magyarázat	Javult	Stabil	Súlyosbodott
------------	--------	--------	--------------

A jól működő egységes piac a termelékenység növekedésének kulcsa, mivel nagy keresleti bázist és diverzifikált kínálati forrásokat biztosít. Teret biztosít a vállalatok számára az innovációhoz és a növekedéshez. Egyik alapvető eszköze a jogállamiságon alapuló stabil környezet. A jogállamiság tiszteletben tartása központi jelentőségű az egységes piac működése szempontjából, mivel olyan stabil működési környezetet teremt, amely globális versenyelőnyt biztosít az EU és tagállamai számára. A jogállamiság olyan üzleti környezetet biztosít, amelyben a jogszabályok hatékonyan és egységesen érvényesülnek, ahol a vállalkozások a helyi vállalatokkal azonos feltételek mellett dolgozhatnak egy másik tagállamban, a költségvetés felhasználása pedig átlátható és objektív alapon történik.

Az egységes piac integrációja az elmúlt évtizedekben az EU-n belüli kereskedelem növekvő tendenciájával halad előre. Az EU-n belüli, határokon átnyúló árukereskedelem az uniós GDP valamivel több mint 20 %-át kitevő 2018. évi értékről a jelenlegi 23,8 %-ra nőtt (2. KPI). A szolgáltatások integrációja tekintetében vegyesebb a kép – jóval lassabban és jóval alacsonyabb szintről – a GDP mintegy 7 %-áról 7,8 %-ra való emelkedés volt megfigyelhető ugyanebben az időszakban. 2023-ban jelentős csökkenés volt tapasztalható az áruk, és kisebb csökkenés a szolgáltatások esetében¹⁴, de továbbra is jelentősen meghaladva a világjárvány

¹⁴ Az egyértelmű árhatás mellett számos tényező akadályozhatja az EU-n belüli kereskedelmet, többek között a globális értéklánckok növekvő relevanciája, a geopolitikai feszültségek, az uniós gazdaság olyan strukturális változásai, mint a gyártás visszaesése és a szolgáltatások térnyerése, az Egyesült Királyság kilépése az EU-ból, valamint a kereskedelem és a beruházások útjában álló tartós akadályok, például a nem vámjellegű akadályok és a szabályozási különbségek.

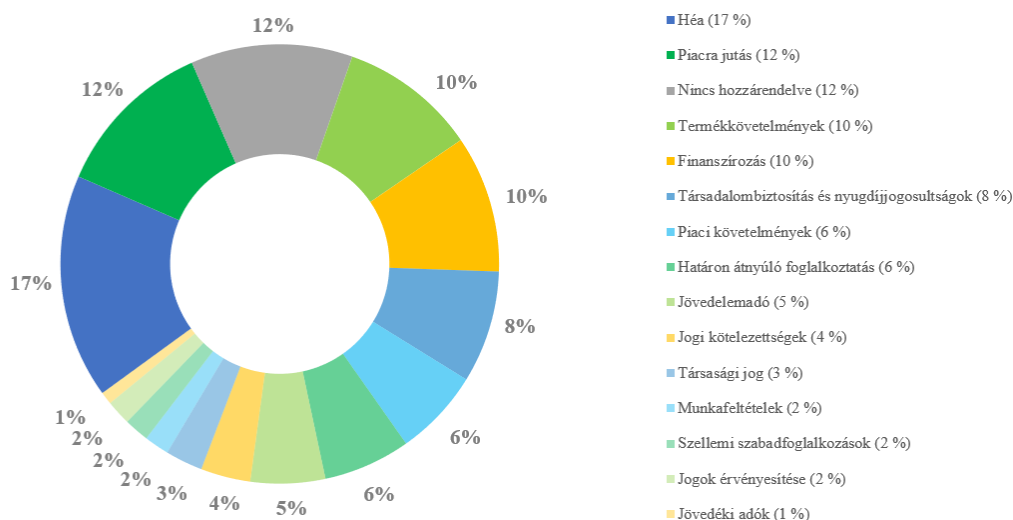
előtti szintet. Az árukereskedelem értékében a közelmúltban bekövetkezett csökkenés jelentős része az energiaárak esésének tulajdonítható, aminek következtében csökkent a forgalmazott áruk ára, bár a tényleges mennyiségek is visszaestek. Lehet, hogy még túl korai lenne határozott következtetést levonni ezekről a tendenciákról, a jövőbeli adatok további bizonyítékokkal szolgálnak majd.

1.1. Akadályok az egységes piacon

Az évek során az EU számos kereskedelmi akadályt felszámolt az egységes piacon, ugyanakkor továbbra is új akadályok és széttagoltsági források jelennek meg. Az egységes piaci akadályok nyomon követésére szolgáló eszköz¹⁵, valamint az Európai Ipari Kerekasztal¹⁶, az EuroChambres¹⁷ és más érdekelt felek elemzése azt mutatja, hogy egyre nagyobbak az akadályok. Az ezen akadályok csökkentésére irányuló megfelelő szakpolitikai válasz meghatározása érdekében különböző nézőpontokból kell nyomon követést végezni.

Ami a szolgáltatásokat illeti, az egységes piac a szabályozási és adminisztratív akadályok kombinációja miatt továbbra is széttagolt. A legfontosabb szabályozási akadályok közé tartoznak a szabályozott szakmákhoz való hozzáférésre és a szolgáltatásokat nyújtó vállalatokra vonatkozó jogi követelmények, valamint az eltérő foglalkoztatási és adójogszabályok. Az adminisztratív akadályok közé tartoznak a munkavállalók kiküldetésére és a társadalombiztosítási fedezet igazolására vonatkozó komplex nyilatkozattételi követelmények. A társasági jog összetettsége és a különböző tagállamokban az új vállalkozás alapításakor vagy a leányvállalat bejegyzésekor alkalmazandó szabályok közötti eltérések továbbra is akadályt jelentenek az ügyfelekhez való közelségtől függő szolgáltatások számára.

2. ábra: A bejelentett akadályok kategóriák szerint, a 15 fő akadály szerinti bontásban.

Forrás: Az egységes piaci akadályok nyomon követésére szolgáló eszköz eredménytáblája, a Your Europe, a kvv-k körében végzett visszajelzési felmérés, a SOLVIT és az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat (Your Europe Advice – YEA) adatai alapján, 2022 és 2024 októbere között.

Az áruk EU-n belüli, határokon átnyúló forgalma gyakran különböző típusú

¹⁵ Az egységes piaci akadályok nyomon követésére szolgáló eszköz [az egységes digitális kapu létrehozásáról szóló rendelet](#) alapján létrehozott eszköz, amelynek célja, hogy adatokat gyűjtsön a polgároktól és a vállalkozásoktól az egységes piac akadályairól: [az egységes piaci akadályok nyomon követése](#).

¹⁶ [Egységes piac – Az akadályok gyűjteménye – 2024. február 13.](#)

¹⁷ Az Eurochambres egységes piacra vonatkozó felmérése: [Akadályok leküzdése, megoldások kidolgozása](#).

akadályokkal szembesül, amint azt az egységes piaci akadályok nyomon követésére szolgáló eszköz révén nyert adatok is mutatják. A csomagolásra és a címkézésre vonatkozó nemzeti követelmények például arra kényszerítik a gyártókat, hogy az egységes piac egészének kiszolgálása helyett az egyes tagállamokra szabott termékeket hozzanak létre. Az áruk piacra jutását a piacra lépés jogi és adminisztratív akadályai is nehezítik, ideértve az engedélyek megszerzését is. Az érdekelt felek rendszeresen beszámolnak nem szabályozási jellegű akadályokról, például területi ellátási korlátokról¹⁸ (lásd az alábbi 1.4. szakaszt az áruk szabad mozgásáról). Az áruk előtt álló egyik akadály az, hogy a piacra jutást hogyan csökkentik a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek követelményei. A tagállamok által a nem harmonizált áruk kölcsönös elismerésére, valamint a másodlagos anyagok kivitelére, szállítására és felhasználására vonatkozóan meghatározott piaci követelmények ugyancsak tovább tagolták az egységes piacot. A 2. ábra áttekintést nyújt az egységes piaci akadályok nyomon követésére szolgáló eszközben szereplő 15 fő akadályról.

1.2. Végrehajtás és érvényesítés az egységes piacon

Az uniós tagállamok és a Bizottság közösen felelősek az uniós jog érvényesítéséért, többek között annak biztosításáért, hogy az egységes piacra vonatkozó szabályokat betartsák, és hogy az emberek jogait érvényesítsék. A Bizottság megfelelés biztosítására irányuló tevékenysége három fő szempontot ötvöz: az akadálymegelőzés megerősítését, a tagállamokkal való együttműködést és a korrekciós végrehajtási intézkedéseket.

A végrehajtás megelőzési aspektusát illetően a Bizottság szorosan együttműködik a tagállamokkal a meglévő értesítési mechanizmusok hatékony végrehajtásának és átláthatóságának biztosítása érdekében. A tagállamok kérésére a Bizottság elindította és továbbfejleszti az egyablakos bejelentési rendszert, egy olyan online platformot, amely áttekintést nyújt az egységes piac szempontjából releváns ágazati jogszabályokból eredő különböző értesítési eljárásokról, és egyszerű hozzáférést biztosít azokhoz.

Az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó munkacsoport (SMET) előmozdítja a Bizottság és a tagállamok közös felelősségérzetét az uniós szabályok megfelelő végrehajtása és az egységes piacon belüli konkrét akadályok felszámolása érdekében folytatott együttműködés terén. A SMET-jelentés¹⁹ átfogó áttekintést nyújt. Az elmúlt néhány évben elért eredmények közé tartozik a szél- és napenergia engedélyezése előtt álló több mint 90 adminisztratív akadály felszámolása, valamint a megújuló energiába történő beruházások növelését elősegítő öt bevált engedélyezési gyakorlat bevezetésének támogatása. A SMET-en belüli együttműködés öt területen (adók, jóléti kifizetések, nyugdíjak, egészségügyi kifizetések és távközlés) is csökkentette az IBAN-szám alapú megkülönböztetést. Más területeken is folyamatban van új SMET-projektek azonosítása, például a digitális szolgáltatások, a csomagolási és címkézési követelmények, valamint a kölcsönös elismerés területén²⁰.

Ami az egységes piaci szabályok érvényesítésének korrekciós aspektusát illeti, a helyzet folyamatosan javul. Az egységes piaci eredménytábla²¹ szerint tovább csökkent az egységes

¹⁸ A területi ellátási korlátozások a magántulajdonban lévő beszállítók által az ellátási láncban bevezetett akadályok, amelyek a kis- és nagykereskedőket egyaránt érinthetik. Ezek akadályozhatják vagy korlátozhatják a kis- vagy nagykereskedőket abban, hogy a székhelyük szerinti uniós országokból szerezzenek be árukat, és/vagy megakadályozhatják őket abban, hogy a székhelyük szerinti országtól eltérő uniós országokba értékesítsék (azaz továbbértékesítsék) az árukat.

¹⁹ [Európai Bizottság, SMET-jelentés.](#)

²⁰ [SMET-jelentés.](#)

²¹ [Egységes piaci eredménytábla.](#)

piaccal kapcsolatos kötelezettségszegési ügyek száma (az elmúlt évben 6 %-kal), amelyeket a Bizottság az uniós jogszabályok nem megfelelő végrehajtása miatt indított az uniós tagállamokkal szemben²². A kötelezettségszegések száma tagállamonként jelentősen eltér, és az egységes piaccal kapcsolatos legtöbb kötelezettségszegési ügyben érintett ágazat a környezetvédelem (35 %), a közlekedés (17 %) és az energia (12 %). A Bizottság folytatja az uniós versenyjog érvényesítését a vállalatok versenyellenes, az egységes piac megfelelő működése elé akadályokat gördítő magatartásával szemben. A Bíróság szerint a magánszemélyek pénzügyi kártérítést igényelhetnek, ha egy tagállam súlyosan megsérti az uniós jogot.

A megfelelési deficit lassan csökken a korábbi magas szintekhez képest, de még mindig elmarad az uniós célértéktől²³. Ezt azon tagállamok által átültetett uniós egységes piaci irányelvek arányaként mérik, amelyek tekintetében a Bizottság kötelezettségszegési eljárást indított a helytelen átültetés miatt (3. KPI). Miután a megfelelési deficit jelentősen, a 2018. évi 0,8 %-ról 2020-ban 1,4 %-os csúcsra emelkedett, 2023-ban lassan 0,9 %-ra csökkent. Ez azonban továbbra is jóval meghaladja a 0,5 %-os uniós célt.

A belső piaci szükséghelyzetről és rezilienciáról szóló jogszabály²⁴ megerősíti a válsághelyzetekre való felkészültséget és reagálást azáltal, hogy kezeli az ellátási láncok zavarait, és javítja a tagállamok közötti koordinációt. A Bizottság vészhelyzeti terveket hajt végre – többek között válságszimulációkat végez és továbbfejlesztett kommunikációs eszközöket alkalmaz – annak érdekében, hogy biztosítsa az egységes piac zökkenőmentes működését a polgárok, a vállalkozások és a kormányzatok számára.

1.3. Határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás az egységes piacon

A szolgáltatási ágazat az EU GDP-jének és foglalkoztatásának mintegy 70 %-át teszi ki²⁵, a szolgáltatások egységes piacát azonban továbbra is kiaknázatlan lehetőségek jellemzik. A határokon átnyúló szolgáltatáskereskedelem az áruk kereskedelmének kevesebb mint egyharmadát teszi ki²⁶, és az árukkal ellentétben nem haladja meg a nem uniós országokkal folytatott szolgáltatáskereskedelmet. A szolgáltatások munkatermelékenységének növekedése továbbra is alacsony²⁷, és kedvezőtlenül befolyásolja mind a szolgáltatási ágazat, mind az uniós feldolgozóipar versenyképességét, mivel a szolgáltatások a feldolgozóipar hozzáadott értékének közel 40 %-át adják²⁸.

A szolgáltatási irányelv értelmében, amelynek célja, hogy felszámolja a határokon átnyúló szolgáltatásokkal kapcsolatos beruházásokat és kereskedelmet gátló akadályokat, a tagállamok jelentős szabadságot élveznek saját szabályaik meghatározása terén. Ez a nemzeti szabályok sokféleségét idézi elő. Bár az egyedi nemzeti követelmények

²² [Egységes piaci eredménytábla](#). Annak ellenére csökkent a függőben lévő kötelezettségszegési ügyek száma, hogy az előző jelentéstételi időszakhoz képest 25 %-kal több új ügy indult (172, szemben a 138-cal).

²³ Európai Bizottság – [egységes piaci eredménytábla](#).

²⁴ [A belső piaci szükséghelyzetről és rezilienciáról szóló jogszabály](#).

²⁵ [Egységes piaci eredménytábla, „A szolgáltatásokhoz és a szolgáltatási piacokhoz való hozzáférés”](#)

²⁶ Ez elsősorban a fenti 1.1. szakaszban említett akadályoknak tudható be, mint például az esetlegesen szolgáltatásokat nyújtó szakmák és vállalatok szabályozása, az eltérő foglalkoztatási és adójogszabályok, a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó komplex nyilatkozattételi követelmények és a társadalombiztosítási fedezet igazolása.

²⁷ [EKB, Eurostat](#). Az uniós munkatermelékenység növekedése a szolgáltatások terén alacsonyabb, mint a feldolgozóiparban (0,96 %, szemben a 2010–2019-es időszakban mért 1,55 %-kal). Az EU óránkénti munkatermelékenység-növekedése a szolgáltatások terén is elmarad az USA szintjétől (3,8 %-os növekedés, szemben a 2019–2024-es időszakban mért 12,4 %-os növekedéssel).

²⁸ ECSIP Konzorcium, Study on the relationship between industry and services in the productivity and value creation (Tanulmány az ipar és a szolgáltatások közötti kapcsolatról a termelékenység és az értékteremtés tekintetében).

indokoltak és arányosak lehetnek a jogos közérdekű célok elérése érdekében, akadályokat gördítenek a más uniós tagállamokban szolgáltatásokat nyújtani kívánó szakemberek és vállalatok útjába. A Bizottság becslése szerint a szabályozási akadályoknak a szolgáltatási irányelv átültetését követő kezdeti csökkentése ellenére ezen akadályok mintegy 60 %-a ugyanolyan típusú, mint 20 évvel ezelőtt²⁹, a kölcsönös elismerés gyakorlata pedig korlátozottan érvényesül.

Az olyan szolgáltatási ágazatok, mint az építőipar és a kiskereskedelem, gazdasági szempontból fontosak, ám e szektorokat kiaknázatlan lehetőségek jellemzik³⁰. Az új lakások kínálatát és az európai épületállomány felújítását lelassítja a bonyolult szabályozási és adminisztratív környezet, amely nemcsak a tagállamok között, hanem a tagállamokon belül is jelentős eltéréseket mutat, ami korlátozza az építési szolgáltatások határokon átnyúló nyújtását. További példaként említhetők a kiskereskedelmi létesítményekre és a napi kiskereskedelmi műveletekre vonatkozó korlátozások, amelyek jelentős mértékben akadályozzák, hogy a kiskereskedelmi ágazat jobban teljesítsen, és továbbgyűrűző hatást gyakorolnak az ellátási láncra és a fogyasztókra.

A tagállamok az EU-ban több mint 5 700 szabályozott szakmára korlátozzák a hozzáférést³¹, ami a munkaerő mintegy 22 %-át teszi ki³². A szabályozott szakmákban foglalkoztatottak aránya tagállamonként jelentősen eltér: a dániai 14 %-tól a németországi 33 %-ig terjed³³. A szakmák szabályozása védheti az általános érdekű célkitűzéseket, de hátránya, hogy megakadályozza a hazai és más uniós polgárokat e szakmák gyakorlásában, kivéve, ha megfelelnek a nemzeti jog követelményeinek. A vállalatok által külső szolgáltatóként általánosan alkalmazott szakmák – például könyvelők, építészek, építőmérnökök és ügyvédek – tekintetében a korlátozó jelleg mértéke igen eltérő: egyes tagállamok nem írnak elő korlátozásokat, míg mások erősen korlátozzák a külföldi állampolgárok lehetőségét a szakma gyakorlására³⁴.

Amennyiben egy tagállam szakmát szabályoz, a többi tagállam állampolgárainak szakmai képesítésük elismerésére irányuló eljáráson kell átesniük. A szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelvben³⁵ meghatározott eljárásoknak köszönhetően a közel 1 millió elismerési kérelem több mint 90 %-a pozitív elbírálásban részesült³⁶. A polgárok azonban gyakorlati problémákkal szembesülnek, amikor szakmai képesítésüket próbálják elismertetni³⁷. Továbbra is kihívást jelent a harmadik országbeli állampolgárok képesítéseinek lassú és nem hatékony elismerése, ami gátolja a mobilitást, hozzájárul a túlképzettséghez és korlátozza az uniós munkaerőpiaci integrációt. A Bizottság olyan lehetséges megoldásokon

---

²⁹ [Az egységes piac 30 éve – számbavétel és előzetekintés; Business Europe, Példák a vállalkozások előtt álló egységes piaci akadályokra – 2023.](#)

³⁰ Például az építőipar az EU GDP-jének 11 %-át teszi ki, de az EU-n belüli szolgáltatáskereskedelemnek csak 1 %-ért felelős. Az építőipari munka óránkénti termelékenysége körülbelül 35 EUR/óra, ami 30 %-kal kevesebb, mint a feldolgozóiparban.

³¹ [A szabályozott szakmák adatbázisa.](#)

³² „[Measuring Prevalence and Labour Market Impacts of Occupational Regulation in the EU](#)” (A szakmák EU-n belüli szabályozása előfordulási gyakoriságának és munkaerőpiaci hatásainak mérése).

³³ Ugyanott.

³⁴ Európai Bizottság, [egységes piaci eredménytábla](#), „Barriers to accessing professional services markets” (A szakmai szolgáltatások piacaihoz való hozzáférés akadályai); A korlátozó jellegre vonatkozó uniós mutató (EURI) adatbázisa.

³⁵ [A szakmai képesítések elismeréséről szóló irányelv.](#)

³⁶ [A szabályozott szakmák adatbázisa.](#)

³⁷ Noha a harmonizált képzési minimumkövetelményeken vagy a szakmai tapasztalaton alapuló, automatikus elismerési eljárások bizonyos szakmákra és ágazatokra vonatkoznak, hatályuk a gyakorlatban túl korlátozott, és az eljárások nem ritkán változatlanul bonyolultak és lassúak.

dolgozik, amelyek felgyorsítják és egyszerűsítik a szakmai képesítések kölcsönös elismerési rendszerét.

Bár a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó nyilatkozatok indokolhatók jogaik védelme érdekében, jelentős adminisztratív akadályt jelentenek a határokon átnyúló átmeneti szolgáltatásnyújtás előtt. A Bizottság az egységes piac szabályainak érvényesítésével foglalkozó munkacsoportban együttműködik a tagállami hatóságokkal az indokolt és arányos nyilatkozattételi kötelezettségek biztosítása érdekében. A Bizottság emellett rendeletjavaslatot nyújtott be egy olyan közös önkéntes digitális portál létrehozására, amely egyszerűsíti a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó nyilatkozatot, és amely a belső piaci információs rendszerhez (IMI) kapcsolódik³⁸. Ez lehetővé tenné a vállalatok számára, hogy a nyilvános felületet használó valamennyi uniós országra vonatkozóan egyetlen helyen tegyenek kiküldetési nyilatkozatokat, és csökkentenék a vállalatokra és a nemzeti hatóságokra háruló adminisztratív terheket, ugyanakkor védenék a munkavállalók jogait.

A postai ágazat kihívásokkal néz szembe a levélpostai tevékenység strukturális visszaesése és az egyetemes szolgáltatás költségeire nehezedő fajlagos költségek növekedése miatt. A postai szolgáltatási ágazat létfontosságú a gazdaság és az egységes piac számára, mivel az EU GDP-jének 0,8 %-át teszi ki, és 1,65 millió embert foglalkoztat. Az új piaci szereplők, különösen az e-kereskedelmi óriásvállalatok megzavarják a versenyt a csomagkézbesítési térben. Egy közelmúltbeli tanulmány³⁹ szerint az ágazat olyan kihívásokkal néz szembe, mint az egységes szabályozás hiánya és az eltérő minőségi szintek.

1.4. Az áruk határokon átnyúló mozgása az egységes piacon

Az új jogszabályi keret (NLF) javította a termékekre vonatkozó uniós jogszabályok következetességét, de kihívásokkal néz szembe. Az NLF hatálya az ipari termelés – például akkumulátorok, gépek és egyéni védőeszközök⁴⁰ – mintegy 80 %-ára, és az EU-n belüli gyártás 74 %-ára terjed ki. Az NLF 2022. évi értékelése azonban sürgető problémákat tárt fel, beleértve a potenciális külföldi befolyást, az illegális gyakorlatokat, valamint a digitalizáció és a körforgásos gazdaság kezelésével kapcsolatos hiányosságokat. E kihívások kezelése elengedhetetlen a koherencia biztosításához, valamint a gazdasági szereplők és a hatóságok költségeinek csökkentéséhez.

Az áruk szabad mozgását aláássa, ha a termékek nem felelnek meg az egészségügyi, biztonsági és fenntarthatósági követelményeknek. Az uniós piacfelügyeleti keret célja ennek ellensúlyozása, és a harmonizációs jogszabályok hatálya alá tartozó valamennyi nem élelmiszer jellegű termékre vonatkozik. Ezek a termékek az Unión belüli árukereskedelem mintegy kétharmadát teszik ki. A Bizottság támogatja és koordinálja az uniós piacon forgalomba hozott termékek megfelelőségét ellenőrző nemzeti hatóságok tevékenységeit, és 36 folyamatban lévő együttes végrehajtási intézkedést finanszíroz az uniós harmonizációs jogszabályok hatálya alá tartozó különböző termékágazatokban. 2024-ben a végrehajtó hatóságok több mint 36 916 vizsgálatot vettek nyilvántartásba nem élelmiszer jellegű termékekkel kapcsolatban, és több mint 23 389 esetben hoztak intézkedéseket a fogyasztóvédelem és a vállalkozások számára egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében.

A nemzetközi e-kereskedelem és az ellátási lánc átalakításának új tendenciái nyomást

³⁸ A [Bizottság javaslata](#) (2024. november 13.) egy egységes digitális nyilatkozattételi portál létrehozásáról.

³⁹ [Belső piac, ipar-, vállalkozás- és kkv-politika- karbantartás – Postai szolgáltatások](#).

⁴⁰ [Akkumulátorok](#): [az \(EU\) 2023/1542 rendelet](#); [gépek](#): [az \(EU\) 2023/1230 rendelet](#); [egyéni védőeszközök](#): [az \(EU\) 2016/425 rendelet](#).

gyakorolnak a vámellenőrzésekre, a piacfelügyeletre és a fogyasztóvédelmi hatóságokra. Az EU-ba importált e-kereskedelmi csomagok száma a 2022. évi 1,1 milliárdról 2023-ban 2,2 milliárdra nőtt, 2024-ben pedig várhatóan eléri a 4 milliárdot. 2023-ban mintegy 152 millió hamis árut foglaltak le az EU határain és az egységes piacon, ami számottevő növekedést jelent a 2022. évi 86 millióhoz képest⁴¹. Kihívást jelent, hogy nem megfelelő áruk is eljutnak – többek között online értékesítés révén – az egységes piacra; e tekintetben is jelentős előrelépés történt. Ez magában foglalja a piacfelügyeleti rendelet⁴² végrehajtását az uniós termék megfelelőségi hálózat támogatásával, az általános termékbiztonsági rendelet⁴³ elfogadását a termékbiztonsági szabályok megerősítése érdekében, valamint az EU vámuniójának reformjára irányuló javaslatokat a termékek behozatalának hatékonyabb ellenőrzése érdekében. Emellett a Bizottság a digitális szolgáltatásokról szóló jogszabály alapján is hoz intézkedéseket.

A kis- és nagykereskedelmi kínálat területi korlátai széttöredezetté teszik az egységes piacot, korlátozzák a fogyasztók választási lehetőségeit, és hozzájárulnak az EU-n belüli jelentős árkülönbségekhez⁴⁴. Ezeket a korlátozásokat a nagy márkagyártók írják elő annak érdekében, hogy a kiskereskedők számára nagyon bonyolulttá vagy lehetetlenné tegyék a termékek egyik tagállamban történő megvásárlását és egy másik tagállamban történő viszonteladását. Noha a versenyjog hatékony eszköz az ilyen gyakorlatok szankcionálására⁴⁵, sokuk nem tartozik a hatálya alá⁴⁶. E probléma megoldása érdekében a Bizottság tényfeltáró gyakorlatot indított a tagállamokkal a SMET-en belül, és párbeszédet fog kezdeményezni az érintett ágazati érdekelt felekkel (kiskereskedők és nagykereskedők, gyártók, fogyasztók).

A harmonizált műszaki szabványok elősegítik az áruk szabad mozgását azáltal, hogy biztosítják, hogy a termékek minden tagállamban megfeleljenek a biztonsági, minőségi és teljesítőképességi követelményeknek. A CE-jelölés azt jelzi, hogy a termékek megfelelnek a termékekre vonatkozó harmonizált uniós jogszabályoknak, lehetővé téve a termékek egész Európában történő értékesítését. A szabványok csökkentik a kereskedelem útjában álló akadályokat, biztosítják a termékek interoperabilitását, és fokozzák az európai vállalkozások versenyképességét. A szabványosítási keret időnként nem elég gyors és mobilis, különösen a zöld és digitális átállás új értékláncai tekintetében. Rendkívül fontos ösztönözni a szabványok gyors kidolgozását és az uniós ipar részvételét a szabványosítási kérelmekkel kapcsolatos munkában az EU versenyképessége szempontjából kulcsfontosságú területeken. Ezeket a kiemelt területeket az Unió éves, európai szabványosításra vonatkozó munkaprogramja keretében évente határozzák meg⁴⁷. A Bizottság jelenleg értékeli az európai szabványosítás jogi keretét a további intézkedések meghatározása érdekében.

A textiltermékek címkézésére vonatkozó rendelet értékelése a címkézési követelmények

---

⁴¹ Ez különös kihívást jelent a termékbiztonság és a piacfelügyelet szempontjából, mivel az EU-ban azonosított veszélyes termékek mintegy háromnegyede az EU-n kívülről érkezik, és nem minden fogyasztási cikkre vonatkozik az a követelmény, hogy az EU-ban legyen egy olyan felelős személy, aki korrekciós intézkedéseket hozhat. Ez kedvezőtlen hatást gyakorol az egyenlő versenyfeltételekre az EU-ban.

⁴² [az \(EU\) 2019/1020 rendelet.](#)

⁴³ [az \(EU\) 2023/988 rendelet.](#)

⁴⁴ Egy 2020-ban az Európai Bizottság számára készített független tanulmány becslése szerint a területi ellátási korlátozások eltávolítása esetén a fogyasztók évente akár 14,1 milliárd EUR-t is megtakaríthatnának bizonyos termékek vásárlásakor.

⁴⁵ 2024. május 23-án a Bizottság 337,5 millió EUR összegű bírságot szabott ki a Mondelez vállalatra a csokoládék, kekszek és kávétermékek határokon átnyúló kereskedelmének akadályozása miatt. Korábban, 2019-ben a Bizottság 200 millió EUR összegű bírságot szabott ki az AB InBev vállalatra a sör határokon átnyúló értékesítésének korlátozása miatt.

⁴⁶ Az uniós versenyjog csak akkor alkalmazandó, ha a területi ellátási korlátozásokat versenyellenes megállapodások tartalmazzák, vagy azokat egy erőfölényben lévő gazdasági szereplő egyoldalúan hajtja végre.

⁴⁷ [Az Unió éves, európai szabványosításra vonatkozó munkaprogramja \(2024\).](#)

elburjánzását mutatja. E gyakorlat növeli a vevőknek nyújtott tájékoztatás összetettségét, és felosztja az egységes piacot. Az elemzés megállapítja továbbá⁴⁸, hogy a meglévő európai szintű szabályozási keret nem terjed ki az újrafeldolgozással kapcsolatos információkra és a nem fizikai címkékre, azaz a digitális címkézésre.

1.5. Szabályozásból eredő terhek az egységes piacon

A vállalkozások túl súlyosnak tartják az európai szabályozásból eredő terheket, mivel az uniós cégek 32 %-a szerint a szabályozás a befektetési tevékenységük „jelentős akadály”. Az uniós vállalatok további 34 %-a kisebb akadálnak tartja a szabályozást, ami azt jelenti, hogy a vállalatok összesen kétharmada szerint a túlzott szabályozás akadályozza a beruházásokat⁴⁹. Ezzel szemben az USA-ban a vállalatok mindössze 21 %-a jelöli meg az „üzleti szabályozást” a beruházások egyik fő akadályaként. Az, hogy az uniós vállalkozások milyenek érzékelik a kormányzati szabályozási terheket, a tavalyi évhez képest keveset változott; a vonatkozó érték 2019-ben 3,4 volt, míg 2023-ban némi javulást mutatva már 3,9⁵⁰, ami még mindig túl nagy terhet jelent (lásd a 4. KPI-t).

A vállalatok 41 %-a úgy véli, hogy a megnövekedett szabályozási teher a fő kockázati tényező, amely hátrányosan befolyásolja az EU mint közvetlen külföldi befektetés helyszínének vonzerejét⁵¹. Ez részben megmagyarázza, hogy az EU részesedése az éves globális közvetlen külföldi befektetésekből jelentős mértékben, 36 %-ról (2019) 4 %-ra (2023) csökkent⁵². A szabályozásból eredő terhek különösen nehézkesek a kkv-k számára. Az uniós kkv-k 28 %-a számolt be arról, hogy személyzetének több mint 10 %-át a szabályozási követelmények és előírások értékelésére és az azoknak való megfelelésre alkalmazza⁵³. Például az új vagy korszerűsített gyártólétesítmények engedélyezési eljárásai időigényesek és költségesek lehetnek, és számos közigazgatási szervvel való interakciót vonhatnak maguk után. A vállalatok által ismételt felvetett, különösen nagy terhet jelentő további területek: a munkavállalók kiküldetése, a fenntarthatósággal kapcsolatos vállalati beszámolás és a vegyi anyagokra vonatkozó jogszabályok.

1.6. Digitális eszközök az egységes piac számára

A gazdasági szereplők az információkhoz való online hozzáféréssel és az adminisztratív formai követelmények teljesítésével kapcsolatos nehézségekről számolnak be. A közelmúltban végzett felmérések⁵⁴ szerint a legfontosabb problémák közé tartoznak a szabályokkal és követelményekkel kapcsolatos információkhoz való hozzáférés nehézsége, valamint a túlságosan bonyolult adminisztratív eljárások. E probléma kezelése érdekében a digitális eszközök megkönnyíthetik a hozzáférést, és csökkenthetik az adminisztratív terheket. Az egységes digitális kapu például olyan uniós e-kormányzati kezdeményezés, amely már most is egyablakos ügyintézési pontként szolgál azon polgárok és vállalkozások számára, akik/amelyek egy másik uniós országban kívánnak dolgozni, tanulni vagy üzleti tevékenységet folytatni. Hatálya fokozatosan bővül, és további területekre és jogalkotási kezdeményezésekre

⁴⁸ [Az 1007/2011/EU rendelet felülvizsgálata](#). Például „Ezen túlmenően új szálak egyre összetettebb és gyorsabb fejlesztése folyik, és gyorsan elérhetővé válnak az új újrafeldolgozási technológiák, ami jobb szálazonosítást tesz szükségessé”, „a digitális címkézési technológiák mára egyszerűen elérhetőek és megfizethetőek”.

⁴⁹ EBB, [Befektetési akadályok az EU-ban](#).

⁵⁰ 1-től 7-ig terjedő skálán, ahol 1 = rendkívül összetett, és 7 = rendkívül könnyű.

⁵¹ Ernst & Young, [Europe Attractiveness Survey 2024](#) (Európa vonzereje: 2024. Évi felmérés).

⁵² [Európai Bizottság – egységes piaci eredménytábla](#), UNCTAD.

⁵³ Európai Beruházási Bank, [EIB Investment Survey 2024](#) (Beruházási felmérés, 2024).

⁵⁴ Lásd például: 2024. évi Eurochambres egységes piaci felmérés, [Akadályok leküzdése, megoldások kidolgozása](#).

is kiterjed⁵⁵. Mindazonáltal továbbra is jelentős előrelépésre van szükség, különösen az eljárások határon átnyúló tevékenységet folytató felhasználók számára való hozzáférhetővé tétele terén.

A tagállami hatóságok és az Európai Bizottság közötti széttagolt együttműködés alááshatja az uniós jog hatékony végrehajtását. A belső piaci információs rendszer (IMI) fontos szerepet játszik a több mint 12 000 európai hatóság közötti együttműködés és gyors információcseré elősegítésében. Tavaly az IMI beépítette a szabályozott szakmák adatbázisát. Az IMI további alkalmazásai – például a munkavállalók kiküldetésére szolgáló egységes digitális nyilatkozattételi portál javasolt létrehozása – tovább csökkenthetik az adminisztratív terheket.

Az elektronikus számlázás következtelen alkalmazása tovább bonyolítja a vállalkozások adminisztratív eljárásait, különösen a közbeszerzési eljárásokban. A közbeszerzésekre vonatkozó e-számlázási irányelv⁵⁶ az összes európai ajánlatkérő szervezetet kötelezi a szabványnak megfelelő elektronikus számlák fogadására és feldolgozására. Az e-számlát küldő európai vállalkozások aránya a 2013. évi 10,3 %-ról 2020-ra 32,2 %-ra nőtt.

A termékek életciklusára vonatkozó átfogó és hozzáférhető információk hiánya akadályozza az átláthatóságra és a fenntarthatóságra irányuló erőfeszítéseket. A fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló, 2024 júliusa óta hatályban lévő rendelet alapján létrehozott digitális termékútlevelel – kidolgozását és használatba lépését követően – átfogó tájékoztatást nyújt majd a termék életciklusáról, beleértve a megfelelési dokumentációt, a biztonsági utasításokat és a termékártalmatlanításra vonatkozó iránymutatást.

Végezetül a közzsféra interoperabilitása lehetővé teszi a közigazgatási szervek számára, hogy állam-, ágazati és szervezeti határokon átnyúlóan folytassanak együttműködést és nyújtsanak közszolgáltatásokat. A határokon átnyúló interoperabilitás évente 5,7 és 19,2 milliárd EUR⁵⁷ közötti megtakarítást eredményezhet a vállalkozások számára.

1.7. Kkv-k

Az EU-ban működő kkv-k (a vállalkozások 99,8 %-a) az EU gazdasági szerkezetének központi elemét alkotják, a gazdasági környezet azonban továbbra is kihívást jelent számukra. Amint azt a Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság (DG GROW) 2024. évi Kkv-teljesítményértékelője mutatja, a kkv-k reálértéken számított hozzáadott értéke 2023-ban 1,6 %-kal csökkent, 2024-ben pedig további 1,0 %-os csökkenés várható. A nagyvállalatokhoz képest a kkv-k termelékenysége rossz irányba mutat: 2008-ban a kkv-k mintegy 68 %-a volt olyan termelékeny, mint a nagyvállalatok, de 2024-ben ez az arány 60 %-ra csökkent⁵⁸.

Európában továbbra is a kkv-k jelentik a növekedés és az innováció motorját. A gyors növekedéssel és magas termelékenységgel rendelkező uniós növekvő vállalkozások többsége

⁵⁵ A hatályt a közelmúltban kiterjesztették az európai adatkormányzásról szóló rendeletre, a rövid távú szálláshely-szolgáltatásról szóló rendeletre, a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló iparról szóló jogszabályra és a kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabályra. Folyamatban vannak a határokon átnyúló európai egyesületek keretrendszeréről szóló irányelv, a vezetői engedélyekről szóló irányelv és a környezetbarát jellegre vonatkozó kifejezett állítások alátámasztásáról és ismertetéséről szóló irányelv beillesztésére irányuló javaslatok.

⁵⁶ [A 2014/55/EU irányelv.](#)

⁵⁷ [Az interoperábilis Európáról szóló jogszabály hatásvizsgálata.](#)

⁵⁸ [Kkv-teljesítményértékelő.](#)

kkv⁵⁹. A 10 főnél kevesebb munkavállalót foglalkoztató mikro-kkv-k az elmúlt három évben közel 4 millió munkahelyet teremtettek, és a 14 ipari ökoszisztémából 11-ben a kkv-k munkahelyteremtése 2023-ban meghaladta a nagyvállalatok növekedését⁶⁰.

Négy fő kihívás hátráltatja a kkv-kat: a szabályozási akadályok vagy adminisztratív terhek, a fizetési késedelmek, a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés és a készségek⁶¹. A kkv-k 35 %-a szerint az összetett adminisztratív vagy jogi eljárások jelentik az erőforrás-hatékonysági intézkedések végrehajtásának fő akadályát⁶², míg a kkv-k 29 %-a számára a készségekhez való hozzáférés a legfontosabb probléma⁶³. Emellett az európai fizetési helyzet tovább romlik: a vállalkozások közötti ügyletek tényleges fizetési ideje a 2022. évi 52 napról 2024-ben 62 napra nőtt. A kkv-szegmens dinamizmusának hiánya a gazdaság lassúbb általános növekedésének tulajdonítható, de egyúttal azt is jelzi, hogy a növekedés egyre nagyobb kihívást jelent, és hogy az egységes piacból származó méretgazdaságosság még jobban kiaknázható.

1.8. A tagjelölt országok esetleges bővítése és integrációja az egységes piacba

A tagjelölt országok gazdasági integrációja az EU egységes piacába kulcsfontosságú prioritás a Bizottság számára⁶⁴. Megkönnyíti a kereskedelem és a beruházások áramlását, végső soron ösztönzi a gazdasági növekedést az EU-ban és a tagjelölt országokban egyaránt. A Bizottság továbbra is támogatja ezt az integrációt azáltal, hogy figyelemmel kíséri a jelöltek előrehaladását jogszabályaik uniós jogszabályokkal való összehangolása, valamint politikai és gazdasági reformjaik támogatása terén. A további gazdaságoknak az egységes piacba való integrációja várhatóan pozitív hatással lesz az olyan kulcsfontosságú ágazatokra, mint a nyersanyagok, a gépek és a turizmus.

Az Ukrajnával és Moldovával fennálló kapcsolatok megerősítésére irányuló kezdeményezések közé tartozik a kiválasztott ipari ágazatok szabályozási integrációja. 2022 óta folyamatosan nőtt az EU mindkét ország kulcsfontosságú kereskedelmi partnereként betöltött szerepe, amely jelenleg teljes kereskedelmük több mint 50 %-át teszi ki. Ukrajnával évente szerveznek párbeszédet az ipari együttműködésről; 2024 márciusában az ukrán kormány előterjesztette az Ukrajna-tervet⁶⁵, amely azoknak a reformoknak és beruházásoknak a listáját tartalmazza, amelyek közelebb hoznák az országot az EU-hoz és az egységes piachoz. Az ipari termékek megfelelőségértékeléséről és elfogadásáról szóló esetleges megállapodások (ACAA) keretében a Bizottság megerősíti a tagjelölt országok közigazgatási kapacitásait annak érdekében, hogy segítse őket az ipari termékekre vonatkozó uniós jogszabályok végrehajtásában. A cél annak biztosítása, hogy a tagjelölt országok fokozatosan integrálódjanak az EU egységes piacába és gazdasági értékláncaiba.

⁵⁹ [OECD, Helping SMEs scale up](#) (Segítségnyújtás a kkv-k növekedéséhez).

⁶⁰ Európai Bizottság, [2024. évi Kkv-teljesítményértékelő](#).

⁶¹ A kkv-k a következőket jelölték meg legsürgetőbb problémaként (a felmérés lehetővé tette számukra, hogy többet is említsenek): szabályozási akadályok vagy adminisztratív terhek (55 %), fizetési késedelmek (35 %), a likviditás és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés hiánya (21 %), valamint készségek, beleértve a vezetői készségeket (17 %). Forrás: 486. sz. Eurobarométer felmérés, kkv-segélycsomag.

⁶² 549. sz. Eurobarométer gyorsfelmérés: kkv-k, erőforrás-hatékonyság és zöld piacok.

⁶³ 2023. évi felmérés a vállalkozások finanszírozáshoz való hozzáféréséről (SAFE).

⁶⁴ Európai Bizottság, [Bővítést megelőző reformok és szakpolitikai felülvizsgálatok](#).

⁶⁵ Az Európai Unió Tanácsa, [Ukrajna-terv](#).

Az EU szomszédságában a gazdasági fejlődés előmozdítása kereskedelmi lehetőségeket kínálva magának az EU-nak is hasznára válhat. A nyugat-balkáni növekedési terv⁶⁶ fokozatosan integrálódik az áruk és szolgáltatások egységes uniós piacába, és elmélyíti az uniós ellátási láncokhoz való kapcsolódásokat. A Nyugat-Balkán uniós szabályokkal összehangolt közös regionális piacának létrehozása a régió gazdaságainak megduplázódását eredményezheti a következő évtizedben.

---

⁶⁶ Európai Bizottság, [A Nyugat-Balkánra vonatkozó, 2023. november 8-án elfogadott növekedési terv.](#)

2. SZAKASZ – Az innovációs szakadék megszüntetése

2.1. Kutatás és innováció

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Célérték	Legutóbbi uniós érték
5. KPI: K+F-kiadások	A kutatásra és fejlesztésre fordított összes magán- és állami kiadás a GDP arányában.	> 3 % 2030-ra	2,22 % (2023) 2,21 % (2022)
6. KPI: Szabadalmi bejelentések	Szabadalmi bejelentések egymillió lakosra vetítve		152,8 (2023) 151,8 (2022)
7. KPI: Kockázati tőke-beruházás	Kockázati tőke-beruházás (a GDP arányában)		0,05 % (2023) 0,09 % (2022)

A kutatásra és fejlesztésre (K+F) fordított kiadások és a szellemi tulajdon létrehozása fontos mérőszámok az uniós gazdaság innovációs kapacitása szempontjából. Napjaink tudásalapú gazdaságában a szellemi tulajdon döntő fontosságú a kereskedelmi siker szempontjából, és jelzi a vállalkozások innovációs képességét. Az induló vállalkozások tízszer nagyobb valószínűséggel jutnak a korai szakaszban kockázati tőkéhez, ha rendelkeznek bejegyzett szabadalmakkal vagy védjegyekkel. A szellemi tulajdonjogok továbbá 200 %-kal megnövelik a sikeres piacra lépés esélyét⁶⁷. Ezen túlmenően az immateriális javak teszik ki az S&P 500 részvényindexben jegyzett tőzsdei vállalatok piaci értékének 90 %-át⁶⁸.

A K+F-kiadások az elmúlt években csak nagyon lassan nőttek, 2023-ban a GDP 2,2 %-ára, szemben a 2015. évi 2,1 %-kal⁶⁹. Ez az érték alatta marad az EU azon célkitűzésének, hogy a GDP 3 %-át K+F-re fordítsa. Ezen túlmenően a K+F-kiadások továbbra is elmaradnak a versenytársakétól: Dél-Korea (5,2 %), az Egyesült Államok (3,6 %), Japán (3,4 %) és Kína (2,6 %) továbbra is megelőzi az EU-t⁷⁰ (5. KPI).

Európa részesedése a globális szabadalmi bejelentésekből 2000 és 2021 között 30 %-ról 17 %-ra csökkent, bár abszolút értékben változatlan maradt⁷¹ (6. KPI). Az uniós vállalatok, különösen a kkv-k nem használják ki szellemi tulajdon-jogaik – például szabadalmak, védjegyek és formatervezési minták – hivatalos oltalmának lehetőségét. A kkv-knak csupán 9 %-a rendelkezik bejegyzett szellemi tulajdonnal, szemben a nagyvállalatok több mint 55 %-ával.

Jóllehet az EU technológiai bázisa diverzifikáltabb, mint más jelentős gazdaságoké, aránytalanul jobban specializálódott a kevésbé összetett technológiákra, mint a társai. Ez egy bizonyos közepes szintű technológiai csapdára utal, amely akadályozza az EU-t abban, hogy új, technológiaintenzív ágazatokba lépjen és növekedjen, aláásva a jövőbeli növekedési potenciált. A világ 50 legnagyobb, a 2024-es ipari K+F eredménytáblán bemutatott K+F befektetőjét tekintve (szektoronként, 2023) az uniós vállalatok vezető szerepet játszottak a gépjárműiparban (a teljes részesedés 61 %-a, USA: 18 %, Kína: 5 %, Japán: 15 %), míg más

⁶⁷ Az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala, „[Patents, trade marks and startup finance](#)” (Szabadalmak, védjegyek és az induló vállalkozások finanszírozása).

⁶⁸ Sun, Review of the Importance of Technology Company Valuation and Commonly Used Methods (A technológiai vállalatértékelés és az általánosan használt módszerek fontosságának áttekintése), 189. kötet, 30. o.

⁶⁹ Eurostat, [R&D expenditure](#) (K+F-kiadások).

⁷⁰ Megjegyzés: A globális versenytársak értékei 2021-ből származnak: Világbank, [Research and development expenditure \(% of GDP\) \(Kutatási és fejlesztési kiadások \(a GDP %-ában\)\), Adatok](#).

⁷¹ Európai Bizottság – Kutatási és Innovációs Főigazgatóság, [Science, Research and Innovation Performance of the EU 2024](#) (Az Európai Unió 2024. évi tudományos, kutatási és innovációs teljesítménye), 83. o.

technológiaintenzív ágazatokban az uniós befektetők lemaradásban voltak: egészségügyi ágazat (EU: 14 %, szemben az USA 51 %-ával és Japán 4 %-ával); IKT-hardverek (EU: 8 %, szemben az USA 55 %-os és Kína 15 %-os adatával); IKT-szoftverek (EU: 4 %, szemben az USA 82 %-os, Kína 10 %-os és Japán 4 %-os adatával)⁷². Az EU innovációs teljesítménye az elmúlt tíz évben kismértékben (8 %) javult, de továbbra is alacsonyabb, mint az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság és Japán hasonló adata; Kína gyorsan felzárkózott, és ugyanebben az időszakban 28 %-os növekedést ért el⁷³.

A vállalatok és az egyetemek nehézségekbe ütköznek kutatásaik kezdeti bevezetése és kereskedelmi hasznosítása során. Például az európai egyetemek által bejegyzett szabadalmaztatott találmányoknak csak mintegy egyharmada kerül kereskedelmi hasznosításra⁷⁴. Ez általában a vállalkozások és a tudományos körök közötti gyenge együttműködési kapcsolatoknak, a következtelen szellemi tulajdon-kezelési szabályoknak, valamint a tudományos életpályák elszigeteltségének tudható be, a kereskedelmi hasznosításra és a vállalkozói készségre való kellő ösztönzés nélkül. Ami az üzleti oldalt illeti, a vállalatok számos kihívással néznek szembe, amikor a szellemi tulajdon-jogokkal védett innovációik kereskedelmi hasznosítására törekszenek, ilyen nehézséget jelent például a szellemi tulajdon-jogok széttagolt irányítási környezete és a magántőke hiánya.

A kockázati tőke-befektetések a már amúgy is alacsony szintről tovább csökkentek: a 2022. évi 0,09 %-ról 2023-ban 0,05 %-ra (lásd a 7. KPI-t és a 3. ábrát). Számos innovatív, gyorsan növekvő vállalat terjeszkedése a kockázati befektetések formájában a kockázati tőkétől függ. Az EU kockázati tőke-piac (amelyet a kockázati tőke-befektetések GDP-hez viszonyított arányaként mérnek) a becslések szerint továbbra is tízszer kisebb, mint az Egyesült Államoké, és hétszer kisebb, mint Kínáé. Ennélfogva számos rendkívül innovatív európai vállalatot korlátoz a tőkéhez való korlátozott hozzáférés, ami gyakran arra készteti őket, hogy külföldön keressenek finanszírozást, vagy akár olyan kedvezőbb finanszírozási környezetbe való áthelyezésre törekednek, mint az Egyesült Államok. A fejlett feldolgozóipari ágazatokban például 2017–2023-tól a kockázati tőke értékének közel 90 %-a egyesült államokbeli vagy kínai vállalatokhoz került (47 %, illetve 39 %), míg az ebben az ágazatban világszerte bevont kockázati tőke mindössze 4 %-a jutott el az EU-ban található cégekhez⁷⁵.

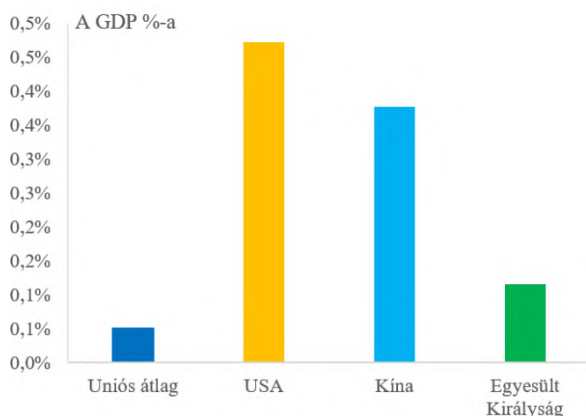
3. ábra: Kockázati tőke-beruházás a GDP arányában (2023)

⁷² Európai Bizottság – Kutatási és Innovációs Főigazgatóság és Közös Kutatóközpont, [The EU Industrial R&D Investment Scoreboard](#) (Európai uniós ipari K+F beruházási eredménytábla).

⁷³ Európai Bizottság, Az országok innovációs teljesítményének nyomon követése: [A 2023. évi innovációs teljesítménymutató](#).

⁷⁴ Mario Draghi korábbi miniszterelnök, „[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)” (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája), B. rész, 244. o.

⁷⁵ Európai Bizottság, [Strategic Insights into the EU's Advanced Manufacturing Industry](#) (Stratégiai betekintés az EU fejlett feldolgozóiparába), jelentés (2024).

Források: Invest Europe; Eurostat; OECD; Statista

Az uniós költségvetés számos olyan programot tartalmaz, amelyek fontos mozgatórugói a köz- és magánberuházásoknak és a kutatási erőfeszítéseknek. Az InvestEU például már 218 milliárd EUR összegű beruházást szabadított fel egy innovatívabb és versenyképesebb EU érdekében. A Horizont Európa a 2021–2027-es időszakban 93,5 milliárd EUR összegű finanszírozást biztosít a kutatásra és az innovációra, az Innovációs Alap pedig az innovatív, karbonszegény technológiákat támogatja

(lásd a 3.2. szakaszt). Bár az uniós költségvetésben jelentős finanszírozási lehetőségek állnak rendelkezésre, az uniós kiadások túl sok program között oszlanak meg, ami bonyolultságot és merevséget jelent, és ez gátolja az erőforrások összevonása révén megkívánt erőt a fontos uniós szintű projektek finanszírozására⁷⁶.

A Stratégiai Technológiák Európai Platformját (STEP) 2024-ben hozták létre azzal a céllal, hogy irányítsa a kiemelt uniós finanszírozási projekteket, technológiákat és ágazatokat. A platform fellendíti a beruházásokat, és növeli az innovatív és stratégiai technológiák európai fejlesztésének és gyártásának támogatását. A STEP a digitális technológiákra, a mélytechnológiai innovációra, a tiszta és erőforrás-hatékony technológiákra és a biotechnológiákra irányuló 11 uniós program keretében gyűjti és irányítja a finanszírozást. A Bizottság már mintegy 30 STEP pályázati felhívást tett közzé, összesen több mint 8,5 milliárd EUR értékben, és a tagállamok több mint 6 milliárd EUR-t fordítottak STEP-projektekre.

2.2. Digitalizáció

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Célérték	Legutóbbi uniós érték
8. KPI: A kkv-k digitális intenzitása ⁷⁷	A legalább alapszintű digitális intenzitással rendelkező uniós vállalatok aránya. Ez a tizenkét kiválasztott digitális technológia közül legalább négy használatát jelenti (például MI-technológia; az e-kereskedelmi értékesítés a teljes forgalom legalább 1 %-át teszi ki; stb.), a Digitális évtized szakpolitikai programban meghatározottak szerint.	90 % 2030-ra	57,7 % (2023) 54,8 % (2021)

⁷⁶ Mario Draghi korábbi miniszterelnök, „[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)” (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája).

⁷⁷ Európai Bizottság, [Digital Decade reports](#) (A digitális évtized helyzetéről szóló jelentések).

9. KPI: A digitális technológiák vállalatok általi átvétele	A felhőszolgáltatásokat, adatelemzést és/vagy mesterséges intelligenciát használó európai vállalatok aránya. A célkitűzés a Digitális évtized szakpolitikai programban került meghatározásra.	75 % 2030-ra	Felhőszolgáltatások: 38,9 % (2023) 34,0 % (2021) Adatelemzés: 33,2 % (2023) Nagy adathalmazok: 14,2 % (2020) ⁷⁸ Mesterséges intelligencia: 8,0 % (2023) 7,6 % (2021)
---	---	--------------	---

Az EU lemaradásban van versenytársaihoz képest a digitális területeken. Például csupán 263 unikornis vállalatnak ad otthont, szemben az USA-val (1 539 vállalat), és Kínával (387 vállalat). Az EU továbbra is versenypozícióban van az olyan területeken, mint a korszerű gyártás és a mobilhálózati berendezések, ugyanakkor összességében nem tudott lépést tartani a globális versenytársak ütemével az információs és kommunikációs technológiai (IKT) ágazat hardver- és szoftverszegmenseiben. Miközben az EU részesedése a globális IKT-piacon az elmúlt évtizedben a felére (10,8 %-ra) csökkent, az USA részesedése egyharmadával (38 %-ra) nőtt⁷⁹. Emellett a digitális technológiák fejlesztésére szolgáló uniós tudásbázis nagyrészt az Unión kívül található, és a digitális szabadalmi bejelentések közel 70 %-át az EU-n kívüli szabadalmi hivatkozások teszik ki⁸⁰.

A kkv-k digitális intenzitása és a digitális technológiák vállalatok általi bevezetése még nem növekszik elég gyorsan. 2023-ban az uniós kkv-k 57,7 %-a rendelkezett legalább alapszintű digitális intenzitással, ami növekedést jelent a 2 évvel ezelőtti szinthez képest, bár nem elég gyors ahhoz, hogy jó úton haladjon a 2030-ra kitűzött 90 %-os alapvető digitális intenzitási cél felé (8. KPI). A tíznél több alkalmazottat foglalkoztató, kulcsfontosságú digitális technológiákat alkalmazó uniós vállalatok aránya ugyancsak nőtt: a vállalatok 33,2 %-a használ adatelemzést, 38,9 %-uk felhőszolgáltatást, 8 %-uk pedig mesterséges intelligenciát üzleti tevékenységéhez⁸¹, de ezek a számok sem követik a 2030-ra kitűzött 75 %-os felhasználási cél eléréséhez szükséges pályát (9. KPI).

A korszerű gyártás elterjesztése a hagyományos iparágakban, például az additív gyártásban és a robotikában még mindig túl lassú. A robotsűrűség az EU-ban 1 000 alkalmazottra vetítve 22 egység, ami elmarad az Egyesült Államok (29), és jelentősen elmarad Dél-Korea (101), Kína (47) és Japán (42) mögött⁸².

A legforradalmibb és legígéretesebb technológiai fejlődés a mesterséges intelligencia (MI) köré szerveződik, ahol Európa jelenleg lemaradásban van. Az EU eddig nem tudta kiaknázni azt az erőt, amelyet az egységes piac képes biztosítani a szabad áramlású adatokhoz való széles körű hozzáférés és az erőteljes növekedési kilátások lehetővé tétele érdekében – mindkettő a sikeres technológiai ipar előfeltétele. A vállalkozások jelentős beruházásokat indítanak a mesterséges intelligencia területén, amely beruházások oroszánrészt amerikai vállalatok adják. Az ágazat értéke 2030-ig várhatóan több mint tízszeresére nő⁸³. A

⁷⁸ A fogalom meghatározás változása miatt a 16. KPI adatelemzést mérő része (2023) és a nagy adathalmazok (2020) nem hasonlíthatók össze teljes mértékben.

⁷⁹ Statista, [ICT global market share worldwide 2023](#) (A világ globális IKT-piacán elért részesedés, 2023).

⁸⁰ Európai Bizottság, Közös Kutatóközpont, [The geography of EU green and digital inventions and their knowledge sources](#) (Az uniós zöld és digitális találmányok földrajza és tudásforrásaik), 2023.

⁸¹ Eurostat, [Digitalizáció Európában, 2024. évi kiadás](#).

⁸² International Federation of Robotics, [Global Robot Density in Factories Doubled in Seven Years](#) (Hét év alatt megduplázódott a globális robotsűrűség a gyárakban).

⁸³ Az Európai Parlament Kutatószolgálat, [AI investment: EU and global indicators](#) (MI-beruházások: az EU és a globális mutatók).

technológiafejlesztés feltételeinek javítása érdekében az EU kibővíti világszínvonalú, nagy teljesítményű számítástechnikai infrastruktúráját azzal a céllal, hogy „MI-gyárakat” hozzon létre, amelyek egyablakos ügyintézési pontként szolgálnak a vállalatok számára MI-modellek képzéséhez és fejlesztéséhez.

A digitális technológiáknak a gyártásban való szélesebb körű alkalmazása jelentősen növelheti a termelékenységet a gazdaság egészében. A technológia alkalmazása ugyanolyan fontos, mint a fejlesztése, és könnyen megvalósíthatónak tekinthető; ezzel szemben a mesterséges intelligencia fejlesztésének gyors felzárkóztatása az Egyesült Államokhoz és Kínához nagyobb kihívást jelent, tekintettel arra, hogy ezek az országok már jóval előrébb járnak. A fejlett digitális technológiák iparban, szolgáltatásokban és a közszektorban való bevezetésének ösztönzése kulcsfontosságú lesz a gazdaság egészének fellendítéséhez.

2.3. Készségek és oktatás

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Célérték	Legutóbbi uniós érték
10. KPI: Foglalkoztatási ráta	A munkaképes korúak aránya a foglalkoztatásban.	78 % 2030-ra	75,3 % (2023) 74,6 % (2022)
11. KPI: Felnőttek oktatásban és képzésben való részvétele	Az oktatásban és/vagy képzésben évente legalább egyszer részt vevő felnőtt népesség aránya.	60 % 2030-ra	39,5 % (2022) 37,4 % (2016)
12. KPI: IKT-szakemberek	IKT-szakemberek a teljes foglalkoztatottság arányában	20 millió IKT-szakember, az összes foglalkoztatott mintegy 10 %-a	9,8 millió, a foglalkoztatottak 4,8 %-a (2023) 9,4 millió, a foglalkoztatottak 4,6 %-a (2022)
13. KPI: PISA-pontszám	A 15 évesek teljesítménye az OECD matematikára, olvasásra és természettudományokra vonatkozó PISA-tesztjeiben. A magas pontszámok jobb teljesítményt jeleznek.		Matematika: 474 (2022) Matematika: 492 (2018) Olvasás: 475 (2022) Olvasás: 488 (2018) Természettudományok: 484 (2022) Természettudományok: 488 (2018)

Míg az uniós foglalkoztatási ráta folyamatosan halad a 2030-ra kitűzött 78 %-os cél felé⁸⁴ (10. KPI), a középfokú oktatásban az oktatási eredmények lemaradást mutatnak. Az uniós foglalkoztatási ráta 2023-ban meghaladta a 75 %-ot, szemben a 2018. évi 72 %-kal⁸⁵. Ez a teljesítmény nagyjából összhangban van az Egyesült Államokéval, de elmarad a Japánban és az Egyesült Királyságban megfigyelhető tendenciáktól⁸⁶. Ugyanakkor Európa problémákkal szembesül a fiatalok alapkészségekkel való felvértezése terén. A 15 éveseknek a matematika, az olvasás és a természettudományok terén elért teljesítményét nyomon követő átlagos PISA-pontszámok minden tudományágban csökkentek, és folytatódott a korábbi felmérésekben megfigyelt csökkenő tendencia. Az uniós diákok alulteljesítenek az Egyesült Királyságban, az

⁸⁴ A szociális jogok európai pillérének megvalósítására vonatkozó cselekvési tervben meghatározott cél.

⁸⁵ Eurostat, [Employment and activity by sex and age - annual data](#) (Foglalkoztatás és aktivitás nem és életkor szerint – éves adatok).

⁸⁶ OECD, [Labour force participation rate](#) (Munkaerőpiaci részvételi arány).

Egyesült Államokban, Japánban és Kínában élő társaikhoz képest⁸⁷ (13. KPI). A nők munkaerőpiaci részvételének növelése segít kezelni a szakemberhiányt, de a nemek közötti foglalkoztatási különbség az elmúlt években csak kismértékben csökkent.

A munkaerőpiac gyorsan változó jellege és a demográfiai változások rávilágítanak arra, hogy az európaiakat új készségekkel kell felruházni. A vállalkozások több mint 70 %-a azonban arról számolt be, hogy a megfelelő készségek hiánya akadályozza beruházásait, és ötből csaknem négy kkv számol be arról, hogy nehézségekbe ütközik a megfelelő készségekkel rendelkező munkavállalók megtalálása⁸⁸. A problémát még inkább súlyosbítja, hogy Európa munkaképes korú népessége az előrejelzések szerint máától 2050-ig évente átlagosan mintegy egymillióval fog csökkenni⁸⁹, ellensúlyozó változások nélkül. Bár az IKT-készségek iránti kereslet magas és egyre nő, a becslések szerint a lakosságnak csak 56 %-a rendelkezik alapvető vagy annál magasabb szintű digitális készségekkel⁹⁰, ami arra utal, hogy a munkaerő továbbképzésére és átképzésére van szükség. A kkv-k 45 %-a számolt be arról, hogy szakemberhiány akadályozza a digitális technológiák bevezetésében vagy hatékony használatában⁹¹. Az IKT-szakemberek száma 2023-ban elérte a 10 milliót, ami a teljes foglalkoztatottság 4,8 %-ának felel meg⁹², és halad azon cél felé, hogy 2030-ra az IKT-szakemberek a munkaerő 10 %-át képviseljék (12. KPI). Ennek ellenére a felnőtt lakosságnak csupán 39,5 %-a vesz részt oktatásban vagy képzésben (11. KPI), ami azt jelzi, hogy elő kell mozdítani az egész életen át tartó tanulást. Az Európai Szociális Alap a 2021–2027-es időszakra 142,7 milliárd EUR költségvetéssel járul hozzá a munkaerő átképzéséhez és továbbképzéséhez. A kritikus fontosságú ágazatokban – például a nettó zéró technológiák, a kiberbiztonság és az építőipar terén – tapasztalható készségghiányokra válaszul az üzleti közösséggel együttműködve testreszabott ipari akadémiákat indítottak.

3. SZAKASZ – Az ipar és a beruházások dekarbonizációja

3.1. Hozzáférés a magántőkéhez és a magánberuházásokhoz

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Legutóbbi uniós érték
14. KPI: Magánberuházások	Magánberuházások (a GDP arányában)	18,5 % (2023) 19,3 % (2022)
15. KPI: Kötvényekbe, részvényekbe, befektetési alapokba és hasonlóba befektetett magánmegtakarítások	A háztartások kötvény-megtakarításainak volumene; tőzsdei részvények; valamint befektetési, biztosítási és nyugdíjalapok a háztartások készpénzállományának és bankbetéteinek volumenéhez viszonyítva. Képet ad arról, hogy a megtakarítások mekkora hányada jut közvetlenül a reálgazdaságba történő befektetésekhez, megkönnyítve a vállalatok finanszírozási eszközhöz való hozzáférését.	43 % (2023) 42 % (2022)

A vállalkozásoknak hatalmas beruházásokra van szükségük a zöld és digitális átállás

⁸⁷ OECD, [A 2022. évi PISA-felmérés eredményei](#).

⁸⁸ Európai Bizottság, [Digitális készségek és munkahelyek](#).

⁸⁹ [Employment and social developments in Europe 2023](#) (Foglalkoztatási és szociális fejlemények Európában, 2023) – Az Európai Unió Kiadóhivatala.

⁹⁰ Eurostat, [Digitalizáció Európában, 2024. évi kiadás](#).

⁹¹ [A készségek európai éve – A szakemberhiánnyal, valamint a munkaerő-felvétellel és -megtartással kapcsolatos stratégiák a kis- és középvállalkozásoknál. Jelentés \(2023. szeptember\)](#). |Európai Bizottság (europa.eu).

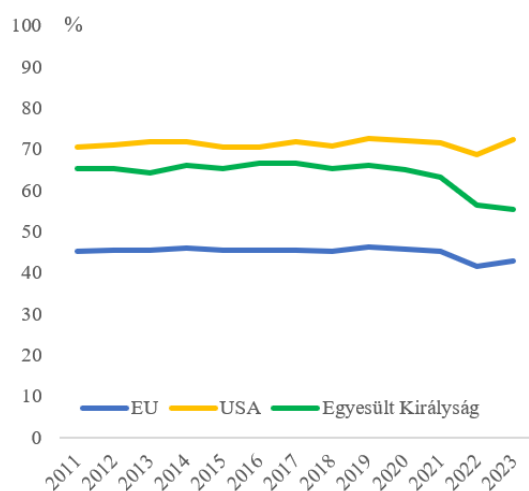
⁹² Eurostat, [IKT-szakemberek a foglalkoztatásban](#).

megvalósításához. Beruházásokat igényelnek a villamos energia előállításában, átvitelében és tárolásában, az ipari folyamatok villamosításában, az energiahatékonyságban, a számítástechnikai kapacitásban, az automatizálásban és számos más területen. Hasonlóképpen beruházásokat igényelnek a félvezetőiparban, valamint számos kritikus fontosságú nyersanyag kitermelésében, feldolgozásában és újrafeldolgozásában.

A magánberuházások az elmúlt években a GDP mintegy 19 %-át tették ki, és nagyjából stabilak voltak (14. KPI). Az általános szintek valamivel megelőzik az Egyesült Államokban, és jóval megelőzik az Egyesült Királyságban mért szinteket⁹³. A kockázati tőke alakulásának és a kapcsolódó KPI-k konkrét elemzését a 2. szakasz mutatta be.

Más fejlett gazdaságokhoz képest az uniós magánmegtakarítások jóval kisebb hányada irányul közvetlenül vállalati befektetésekre és kockázatosabb befektetési formákra. A termelőberuházások szintje alacsony, a magánszektor megtakarításai magasak⁹⁴. A vállalati kötvényekre, tőzsdén jegyzett részvényekre, befektetési alapokra és hasonlókra fordított uniós háztartási megtakarítások aránya viszonylag alacsony, ami a hagyományos bankszámlákon elért megtakarítások 43 %-ának felel meg (15. KPI)⁹⁵. A megfelelő szint az Egyesült Királyságban 55 %, az USA-ban pedig 72 % (lásd: 4. ábra)⁹⁶. A pénzügyi piacokon való magas részvételi arány segíti a vállalatokat finanszírozásuk diverzifikálásában. Az erős tőkepiacok fontosak ahhoz, hogy megkönnyítsék a vállalatok finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést, és finanszírozást biztosítsanak a növekedéshez⁹⁷.

4. ábra: Kötvényekbe, részvényekbe, befektetési alapokba és hasonlókbba befektetett háztartási megtakarítások.

Megjegyzés: A vállalati kötvényekben lévő háztartási megtakarítások volumene; tőzsdei részvények; valamint befektetési, biztosítási és nyugdíjalapok a háztartások készpénzállományának és bankbetéteinek

⁹³ Európai Bizottság, AMECO-adatbázis.

⁹⁴ A termelőberuházás itt a bruttó állóeszköz-felhalmozás és a lakáscélú beruházás különbségét jelenti.

⁹⁵ Megjegyzés: E megtakarítások egy része a bankok és más pénzügyi közvetítők portfólióallokációján keresztül hozzájárul a vállalati befektetési tevékenységhez.

⁹⁶ Megjegyzés: A Bizottság tőkepiaci unióra vonatkozó mutatókészlete részletes mutatókat tartalmaz, amelyek segítik a tőkepiacok alakulásának nyomon követését. [A tőkepiaci unió célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredmények nyomon követésére szolgáló mutatók jegyzéke.](#)

⁹⁷ Európai Beruházási Bank (EBB), [The scale-up gap](#) (A növekedés hiánya).

volumenéhez viszonyítva.

Forrás: Európai Bizottság – Pénzügyi Stabilitás, a Pénzügyi Szolgáltatások és a Tőkepiaci Unió Főigazgatósága

Akinek az Unióban megtakarítása van, az pénzének jelentős részét bankszámlán köti le vagy külföldön fekteti be. Bár az EU-ban a magánmegtakarítások volumene 2022-ben közel 65 %-kal volt magasabb, mint az USA-

ban, az uniós háztartások teljes vagyona lényegesen alacsonyabb volt, mint az amerikai háztartásoké⁹⁸, főként azért, mert általában alacsonyabb volt a hozamuk a pénzügyi piacokról. Míg az amerikai háztartások nettó vagyona az elmúlt 15 évben mintegy 150 %-kal nőtt, az euróövezetben ennek megfelelő növekedés csak 55 %-os volt⁹⁹. Ez nagyrészt annak tudható be, hogy az uniós pénzügyi rendszerben nincs kapacitás a magas hozamú befektetések ösztönzésére, ami azzal magyarázható, hogy számos tagállamban hiányoznak a fiskális ösztönzők és nehézkesek az adóbevallási követelmények, valamint hogy a közvélemény úgy ítéli meg, hogy az általános üzleti környezet nem kellően ígéretes, ami csökkenti a beruházások megtérülési kilátásaiba vetett bizalmat. Az uniós háztartások vállalati kötvényekbe, tőzsdei részvényekbe és befektetési alapokba fektetett megtakarításainak jelentős részét, évente mintegy 300 milliárd EUR-t, nem az EU-ban, hanem külföldön¹⁰⁰, és főként az Egyesült Államokban fektetik be. Az USA-ba irányuló uniós közvetlen külföldi beruházások 2023-ban egyidejűleg 3,27 billió EUR-t tettek ki¹⁰¹.

A Covid19-világjárvány óta csökkent a kkv-knak nyújtott új bankhitelek száma, ami veszélyezteti az új beruházásokat. Bár kívánatos lenne a vállalati kötvényeken, tőzsdei részvényeken, kockázati tőkén és befektetési alapokon keresztül a vállalatoknak nyújtott finanszírozás nagyobb aránya, a banki finanszírozás továbbra is döntő fontosságú a növekedés és a versenyképesség előmozdításához azon európai kkv-k többsége esetében, amelyek hagyományos banki hiteletet használnak fel beruházások finanszírozására (összes finanszírozásuk 57 %-át számolva, lásd: 5. ábra). A kkv-hitelezés azonban, amely a Covid19-világjárvány kitörését követően a tömeges állami intervenciós rendszerek miatt megugrott, az állami támogatás megvonása miatt jelentősen csökken. Az új banki finanszírozás jelenlegi szintje a világjárvány előtti szint alá csökkent (6. ábra), ami részben a kamatlábak 2024-ig tartó emelkedésének is tulajdonítható.

⁹⁸ Mario Draghi korábbi miniszterelnök, [„The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe”](#) (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája), B. rész, 1. o.

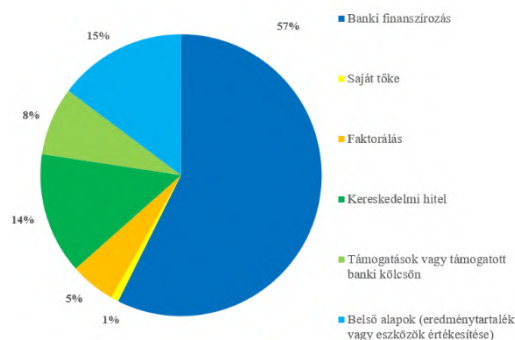
⁹⁹ Az EKB disztribúciós vagyonszámlái; az Egyesült Államok központi jegybankjának gazdasági adatai.

¹⁰⁰ Enrico Letta volt miniszterelnök, [„Sokkal több, mint egy piac”](#), 11. o.

¹⁰¹ Statista, [Foreign direct investment from Europe into the United States from 2000 to 2023](#) (Az Európából az Egyesült Államokba irányuló közvetlen külföldi befektetések 2000 és 2023 között).

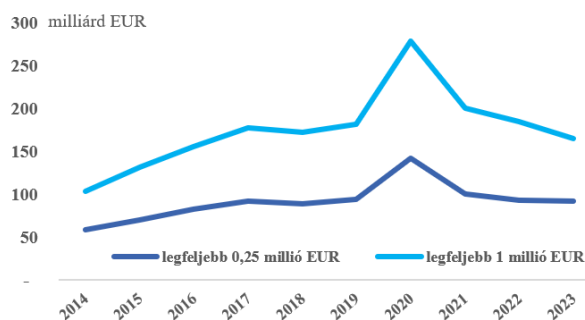

5. ábra: A kkv-k által 2023-ban felhasznált finanszírozás típusa (a teljes összeg arányában)

Forrás: Felmérés a vállalkozások finanszírozási eszközökhöz való hozzáférési lehetőségeiről (SAFE), 2023. december¹

6. ábra: Új banki hitelezés nem pénzügyi vállalatoknak

Forrás: Európai Központi Bank, MFI kamatláb-statisztika²

3.2. Közberuházás és infrastruktúra

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Legutóbbi uniós érték
16. KPI: Közberuházás	Közberuházás (a GDP arányában)	3,49 % (2023) 3,24 % (2022)

Az állami beruházások az elmúlt években lassan növekedtek, és 2024-ben a GDP 3,5 %-át tették ki, szemben a 2018. évi 3,1 %-kal (16. KPI). Míg az uniós szint megegyezik az amerikai közkiadásokkal, amelyek szintén a GDP 3,5 %-át teszik ki, a finanszírozási környezet az EU-ban széttagolt és összetett, és a finanszírozás nagy részét nemzeti szinten hajtják végre. Például a K+F esetében az évente befektetett állami források 93 %-át nemzeti programokon keresztül biztosítják¹⁰².

Uniós szinten a kohéziós politikai alapok, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) és más eszközök segítik a zöld és digitális átállás finanszírozását¹⁰³. 2021 óta az RRF 306 milliárd EUR-t fizetett ki¹⁰⁴, a fennmaradó összegek időben történő és átfogó folyósításának biztosításához a nemzeti tervek alapos végrehajtása szükséges. A kohéziós politikai alapokból 249 milliárd EUR-t folyósítottak a 2021–2024-es időszakban. Az Innovációs Alap a becslések szerint 40 milliárd EUR-t biztosít az aktuális évtizedben a karbonszegény technológiák fejlesztésére és bevezetésére, különösen az energiaigényes iparágakban, a villamosenergia-termelésben és az energiatárolásban.

A releváns közfinanszírozási források – például az InvestEU és a STEP – ellenére továbbra is finanszírozási hiány áll fenn a gyártási kapacitások növelése terén, mivel a tiszta technológiák uniós finanszírozásának kevesebb mint 5 %-a támogatja a nettó zero kibocsátású gyártást a legmagasabb technológiai készenléti szinten (8–9)¹⁰⁵.

Az állami támogatások uniós keretrendszere lehetővé tette a tagállamok célzott állami

¹⁰² Mario Draghi korábbi miniszterelnök, „[The future of European competitiveness – A competitiveness strategy for Europe](#)” (Az európai versenyképesség jövője – Európa versenyképességi stratégiája), B. rész, 236. o.

¹⁰³ 2023-ban az uniós költségvetés és a NextGenerationEU forrásaik 38 %-át az éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedésekre, 19 %-át pedig az EU digitális prioritásaira fordították.

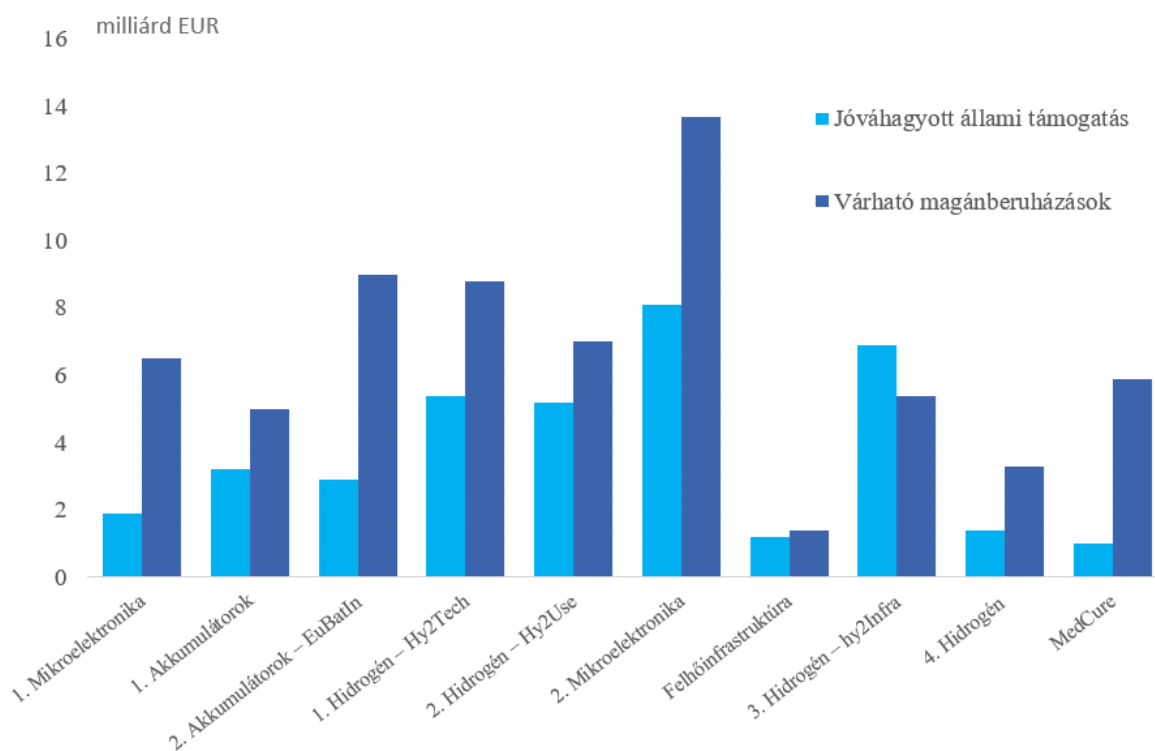
¹⁰⁴ Európai Bizottság, [Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla](#).

¹⁰⁵ A technológiai készenléti szintek a technológia érettségét mérik, ahol az 1-es érték a legkevésbé kiforrott (alapkutatás), míg a 9-es a legrettebb (indításra/üzemeltetésre kész) szintet jelenti.

beruházásait, miközben megakadályozta a verseny indokolatlan torzulását és fenntartotta az egyenlő versenyfeltételeket. 2022-ben a tagállamok közel 228 milliárd EUR-t – ami GDP-jük 1,4 %-ának felel meg – költöttek állami támogatásra (beleértve a válságintézkedéseket is). Az idei egységes piaci és versenyképességi eredménytábla – amelyet ezzel a jelentéssel együtt tettek közzé – új mutatót tartalmaz, amely az Unión belül összehasonlíja az állami támogatások és a GDP koncentrációját. Megállapítja, hogy az elmúlt 10 évben az állami támogatások egyenlőtlenebbé váltak a tagállamok között¹⁰⁶.

A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek az EU-n belüli összehangolt köz- és magánberuházások kulcsfontosságú eszközei a kritikus technológiák területén az áttörést jelentő innovációs és infrastrukturális projektek támogatása érdekében. A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek előrelépést jelentenek az EU-n belüli iparpolitikák országok közötti fokozott koordinációja felé, és ennek folytatódnia kell. Eddig tíz integrált közös európai érdeket szolgáló fontos projektet hagytak jóvá több mint 37 milliárd EUR értékű nemzeti köztámogatással, 66 milliárd EUR összegű magánberuházások mozgósításával (lásd: 7. ábra). A stratégiai projektek gyors elindítása érdekében egyszerűbbé és gyorsabbá kell tenni a közös európai érdeket szolgáló fontos projektek tervezési és felülvizsgálati folyamatát. A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek 2023 októberében elindított közös európai fóruma azáltal segíti e kérdések kezelését, hogy meghatározza a jövőbeli közös európai érdeket szolgáló fontos projektek stratégiai területeit, valamint javítja tervezésüket és végrehajtásukat.

7. ábra: A közös európai érdeket szolgáló fontos projektek és a felszabadított beruházási volumenek áttekintése (2024 őszéig)

Forrás: [Jóváhagyott közös európai érdeket szolgáló fontos projektek – Európai Bizottság](#)

A közbeszerzés stratégiai eszközként szolgálhat ahhoz, hogy a közberuházásokat az európai gazdaság jövőjének alakítására irányítsák olyan célkitűzések támogatása érdekében, mint a zöld átállás és az uniós gazdaság rezilienciája, mindazonáltal

¹⁰⁶ Európai Bizottság, [egységes piaci eredménytábla](#).

végrehajtása kihívást jelenthet. A közbeszerzési irányelvek közös szabályokat biztosítanak az egységes piacon, és az EU-ban évente több mint 250 000 hatóság költi el a GDP mintegy 14 %-át (2022-ben 2 000 milliárd EUR-t) szolgáltatásokra, építési beruházásokra és árubeszerzésre. Bár a meglévő szabályok lehetővé teszik a társadalmi, fenntarthatósági és rezilienciakritériumok alkalmazását, ezek korlátozott mértékben terjedtek el, többek között a végrehajtással kapcsolatos kihívások miatt.

3.3. Energia

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Célérték	Legutóbbi uniós érték
17. KPI: Nem háztartási fogyasztók által fizetett villamosenergia-árak	A nem háztartási fogyasztók (uniós személyazonosító ársáv, nagy kereskedelmi fogyasztók) villamosenergia-árak, a visszaigényelhető adók és illetékek nélkül.		0,16 EUR/kWh (2024) 0,20 EUR/kWh (2023)
18. KPI: Villamosítás	A villamos energia a teljes energiafogyasztás arányában ¹⁰⁷ .		21,3 % (2022) 20,8 % (2021)
19. KPI: A megújuló forrásokból előállított energia aránya	Megújulóenergia-termelés a teljes energiafogyasztás arányában.	45 % 2030-ban	24,5 % (2023) 23 % (2022)

Az elmúlt évek energiaár-emelkedései megterhelték az energiaigényes európai iparágakat, például az acél-, cement-, üveg-, papír- és vegyipar-gyártókat. A termelés meredeken – egyes szegmensekben több mint 10 %-kal – csökkent a 2021 előtti időszakhoz képest¹⁰⁸. Az alumíniumgyártásban például az energiaköltségek jellemzően a teljes előállítási költség felét teszik ki¹⁰⁹. Az energiaköltségek jelentősen befolyásolják az uniós vállalkozások versenyképességét a nemzetközi piacokon.

Az uniós villamosenergia-árak a korábban elért csúcértéküket követően most csökkenést mutatnak, de még mindig közel kétszer olyan magasak, mint a változások előtti szintek, és jelentősen meghaladják a versengő régiókban kialakult árakat is (lásd: 17. KPI). Az uniós vállalatok villamosenergia-árak átlagosan háromszor akkora, mint az USA-ban, és négyszer-öttször magasabbak a földgázáraknál¹¹⁰. Az EU-n belül is jelentős árkülönbségek figyelhetők meg¹¹¹. Az áremelkedések közvetlen negatív hatást gyakoroltak a befektetői bizalomra, és a közvetlen külföldi beruházások kivonását és a bővítési projektek leállítását eredményezték. A vállalkozások 33 %-a véli úgy, hogy az ingadozó és túl magas energiaárak azok a fő tényezők, amelyek kedvezőtlenül befolyásolják az EU mint üzleti helyszín vonzerejét¹¹².

¹⁰⁷ A villamos energia a bruttó végsőenergia-fogyasztás arányában.

¹⁰⁸ Eurostat; Európai Bizottság – Belső Piaci, Ipar-, Vállalkozás- és Kkv-politikai Főigazgatóság.

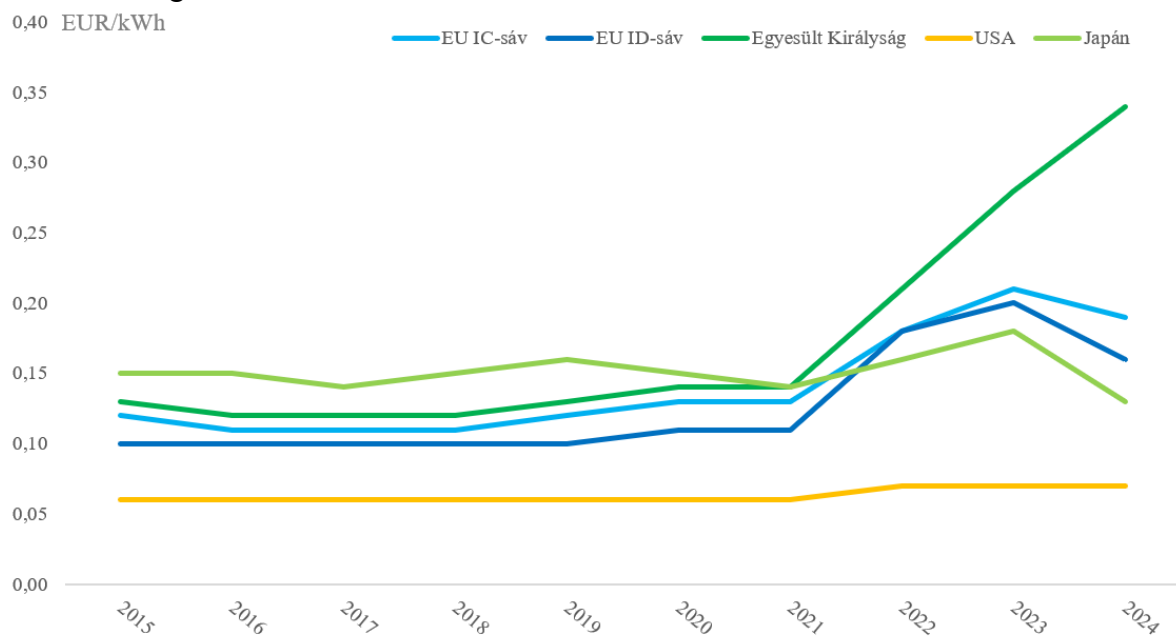
¹⁰⁹ Nemzetközi Alumínium Intézet.

¹¹⁰ Eurostat; az Egyesült Államok Energiaügyi Információs Hivatala (EIA); az Egyesült Királyság energiabiztonságért és nettó zéró kibocsátásért felelős minisztériuma (DESNZ); valamint a Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA).

¹¹¹ Lásd e jelentés 1. mellékletében a 17. KPI-re vonatkozó nemzeti számokat.

¹¹² Ernst & Young, [Europe Attractiveness Survey 2024](#) (Európa vonzereje: 2024. júniusi felmérés).

8. ábra: Az EU-ban és más fejlett gazdaságokban működő vállalatok számára megállapított villamosenergia-árak.

Forrás: Eurostat, az Egyesült Államok Energiaügyi Információs Hivatala (EIA), az Egyesült Királyság energiabiztonságért és nettó zéró kibocsátásért felelős minisztériuma (DESNZ) és a Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA)¹¹³.

A jelenlegi árszintek az uniós gazdaság villamosítását is akadályozzák. A villamos energia energiaszerkezeten belüli részaránya 2000 óta stabilan 20 % körül van, és még nem terjedt el széles körben (18. KPI)¹¹⁴. Ez részben a gáz és a villamos energia közötti tartósan alacsony árkülönbséggel magyarázható, amely az elektromos rendszerek nagyobb energiahatékonysága ellenére sem biztosít kellő gazdasági ösztönzést a villamos energiára való átálláshoz. Ez visszatartotta az ipart és a háztartásokat az átállástól. A villamos energia részaránya azonban várhatóan folyamatosan nőni fog, tekintettel az egyre szigorúbb kibocsátási szabályokra, a magasabb szén-dioxid-árzásra¹¹⁵ és a felülvizsgált energiaadó-szabályokra¹¹⁶, amelyek ösztönözni fogják az ipar villamosítását és a hőszivattyúk fűtési célú használatát, és felgyorsítják az elektromos járművek elterjedését.

Az EU gazdasága továbbra is nagymértékben támaszkodik a fosszilis tüzelőanyagokra, amelyek az energiaszerkezet mintegy kétharmadát teszik ki. A megújuló energiaforrások részaránya növekszik, és 24,5 %-ot tesz ki (19. KPI), míg az atomenergia az EU energiaszerkezetének 12 %-át képviseli¹¹⁷. A 2040-re vonatkozó európai éghajlat-politikai célkitűzésről szóló közlemény hatásvizsgálata azt mutatja, hogy ezek a tiszta energiaforrások 2040-re az EU energiaszükségletének 75 %-át fedezhetik¹¹⁸. Az importált fosszilis tüzelőanyagoktól való jelenlegi függés az ellátási zavarok és az áringadozás kockázatának teszi ki az ipart, míg a dekarbonizált energiaforrásoktól való erősebb jövőbeli függés növelheti a

¹¹³ EU IC-sáv = közepes méretű ipari fogyasztók, amelyek éves fogyasztása 500 MWh és 2 000 MWh közé esik. EU ID-sáv = nagy méretű ipari fogyasztók, amelyek éves fogyasztása 2 000 MWh és 20 000 MWh közé esik.

¹¹⁴ [Energiastatisztikai adatlapok az uniós országok számára.](#)

¹¹⁵ Uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer

¹¹⁶ A felülvizsgált uniós energiaadó-irányelvről jelenleg tárgyalások folynak.

¹¹⁷ Eurostat, [Energiastatisztikák.](#)

¹¹⁸ Európai Bizottság, [A 2040-re vonatkozó európai éghajlat-politikai célkitűzésről szóló közleményt kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum.](#)

megfizethetőséget, és korlátozhatja az ipar sebezhetőségét.

Európa jelentős eredményeket ért el a tiszta technológiák és az energetikai innováció terén¹¹⁹, de még nem biztosít megfelelő keretfeltételeket az innovatív termékek piacra juttatásához és a vállalatok növekedéséhez, ami viszont hozzájárulhatna az energiahatékonyság növeléséhez és a villamosenergia-ellátás fellendítéséhez. A kulcsfontosságú tömeggyártású tiszta technológiák világpiaca 2035-re várhatóan megháromszorozódik, éves szinten mintegy 1,9 billió EUR-t tesz ki¹²⁰, és ez hatalmas lehetőségeket kínál az uniós vállalatok számára a lehetőségek kiaknázására. A „nettó zéró” iparról szóló jogszabály gyors végrehajtása segíteni fogja az EU-t abban, hogy erős hazai gyártási kapacitást építsen ki e technológiák számára, ami elengedhetetlen a társadalom olcsóbb és tisztább energia iránti igényeinek kielégítéséhez.

3.4. Körforgásos gazdaság

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Célérték	Legutóbbi uniós érték
20. KPI: Körforgásos anyagfelhasználási arány	A visszanyert és a gazdaságba visszajuttatott anyagok a teljes anyagfelhasználás arányában.	23,4 % 2030-ra	11,8 % (2023) 11,5 % (2022)

Európa lassan halad a körforgásosabb gazdaság felé¹²¹. Az uniós gazdaság körforgásos jellege – amelynek mérőszáma a körforgásos anyagfelhasználási arány – 2000 és 2023 között 8,2 %-ról 11,8 %-ra nőtt¹²² (20. KPI), ami az elsődleges anyagok alacsonyabb fogyasztásával, kevesebb hulladékkal és a külföldi függőség csökkenésével járt. Az EU anyaglábnyoma, amely az uniós felhasználás céljából történő nyersanyag-kitermelést méri, 2022-ben egy főre vetítve 14,8 tonna volt¹²³.

Számos tényező akadályozza a körforgásos gazdaságra való átállást. A gazdasági korlátok megakadályozhatják a körforgásos üzleti modellek átvételét, mivel gyakran magasabb kezdeti költségekkel járnak, és a másodlagos nyersanyagok jellemzően drágábbak, mint az elsődleges nyersanyagok. Az innovációs kockázatokkal és a beruházások megtérülésével kapcsolatos bizonytalansággal, valamint a széttagolt piacon a megoldások kiterjesztésének és megismétlésének nehézségével párosulva nem egyértelmű a körforgásos jelleg üzleti megalapozottsága. Például az uniós tagállamok szabályozási keretei közötti eltérések – különösen a hulladékstátusz megszűnésére vonatkozó kritériumok tekintetében – megnehezítik a hulladékok szabad mozgását az egységes piacon belül. Ez megakadályozza a továbbfejlesztett ellátási láncok kialakulását, és visszatartja az innovatív újrafeldolgozó létesítmények bővítését. Az ipari hulladék vagy melléktermékek hasznosításának mértéke (ipari szimbiózis) tagállamonként és iparáganként eltérő, az olcsó hulladéklerakás és a hulladék-/melléktermék-ellátás kiszámíthatatlansága akadályozza a körforgásos modelleket. További lehetőség van az áruk javíthatóságának fejlesztésére azok élettartamának meghosszabbítása és az új áruk előállításához kapcsolódó erőforrás- és energiafogyasztás

¹¹⁹ Az Európai Bizottság Kutatási és Innovációs Főigazgatóságának szabadalmi statisztikái azt mutatják, hogy az uniós vállalatok a tiszta energia területén a szabadalmak 29 %-át, az energiahatékonyság területén pedig 24 %-át állítják elő.

¹²⁰ Nemzetközi Energia Ügynökség (IEA), [Energy Technology Perspectives, 2024](#) (Energiatechnológiai kilátások, 2024). A jelentés 2 billió USD-t említett, 2024 végére átváltva.

¹²¹ Európai Számvevőszék, [Különjelentés: Körforgásos gazdaság – Az uniós fellépések ellenére a tagállamokban lassú az átállás.](#)

¹²² Eurostat, [Anyagáramlások és erőforrás-termelékenység.](#)

¹²³ Európai Környezetvédelmi Ügynökség, [Európai anyaglábnyom.](#)

korlátozása érdekében. Emellett hatalmas kiaknázatlan lehetőségek rejlenek a hazai európai erdőkből származó bioalapú anyagok, különösen a faalapú építőanyagok és fogyasztási cikkek használatának kiterjesztésében. Ez korlátozná a véges erőforrások felhasználását, és lehetővé tenné, hogy több épület és áru szénelnyelőként működhessen.

A kritikus fontosságú nyersanyagokról szóló jogszabály (CRMA) és a fenntartható termékek környezettudatos tervezéséről szóló rendelet (ESPR) javítja a körforgásos üzleti modellek feltételeit. A CRMA előírja, hogy az uniós újrafeldolgozásnak 2030-ig a stratégiai fontosságú nyersanyagok éves uniós felhasználásának 25 %-át kell fedeznie, és észszerűsíti az újrafeldolgozó létesítményekbe történő beruházásokat. Termékszinten az ESPR konkrét, célzott körforgásossági kritériumokat dolgoz ki az egyes termék kategóriákra vonatkozóan. Ez segíteni fog a termékek fenntarthatóságára vonatkozó eltérő nemzeti szabályokból eredő piaci széttagoltság kezelésében. A nyersanyag-információs rendszer¹²⁴ a kulcsfontosságú anyagokra vonatkozó életciklus adatokkal támogatja a megalapozott szakpolitikai tervezést és üzleti döntéseket.

4. SZAKASZ – A biztonság növelése és a függőségek csökkentése

4.1 Kereskedelem és stratégiai függőségek

Fő teljesítménymutató (KPI)	Mit mér?	Legutóbbi uniós érték
21. KPI: Kereskedelem a világ többi részével (a GDP arányában)	Az EU és a világ többi része közötti gazdasági integráció mértéke.	Áruk: 14,8 % (2023) Áruk: 17,4 % (2022) Szolgáltatások: 7,4 % (2023) Szolgáltatások: 7,8 % (2022)
22. KPI: Áruk és szolgáltatások exportja a világ importjának arányában	Az uniós gazdaság globális súlya és piaci részesedése.	Áruk: 20,4 % (2023) Áruk: 16,1 % (2022) Szolgáltatások: 31,9 % (2023) Szolgáltatások: 33,5 % (2022)

A nemzetközi kereskedelem kulcsfontosságú az EU jóléte szempontjából. Lehetőséget ad a vállalatoknak arra, hogy a globális szinten bővítsék üzleti tevékenységüket, munkahelyeket és bevételeket teremtsenek, valamint, hogy előmozdítsák a hatékonyságot és az innovációt. Hozzájárul továbbá az európai gazdasági biztonsághoz azáltal, hogy biztosítja és diverzifikálja az ellátási láncokat, valamint az európai vállalatok számára kritikus fontosságú inputokat importál. Az uniós gazdaság nyitottsága és a világ többi részével folytatott kereskedelem gazdasági jelentősége az elmúlt 30 évben megduplázódott: az Unión kívüli árukereskedelem az 1995. évi 8 %-ról 2023-ban a GDP 14,8 %-ra nőtt, a szolgáltatások EU-n kívüli kereskedelme pedig az 1995. évi 3 %-ról 2023-ban 7,4 %-ra nőtt (21. KPI)¹²⁵. 2022-höz képest csökkent a kereskedelem GDP-hez viszonyított aránya, különösen az áruk esetében. Az EU-n belüli kereskedelem 1.1. szakaszban leírt trendjeit tükrözve az EU-n kívüli kereskedelem továbbra is a 2021-es és a világválság előtti szint felett van, a 2022. évi emelkedés fontos része az (energia)árhatásokhoz kapcsolódik. Ezt a 9. ábra szemlélteti.

Az EU gazdasági és politikai erőt merít globális kereskedelmi hatalmi pozíciójából – a szolgáltatásexport tekintetében világviszonylatban az első, az áruexport tekintetében

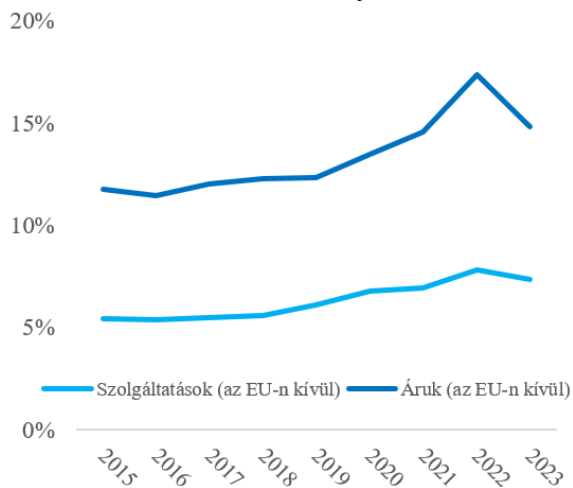
¹²⁷ Európai Bizottság, [Nyersanyag-információs rendszer](#).

¹²⁵ Eurostat, Nemzetközi árukereskedelem ([ext go](#)); Nemzetközi szolgáltatás-kereskedelem ([ext ser](#)).

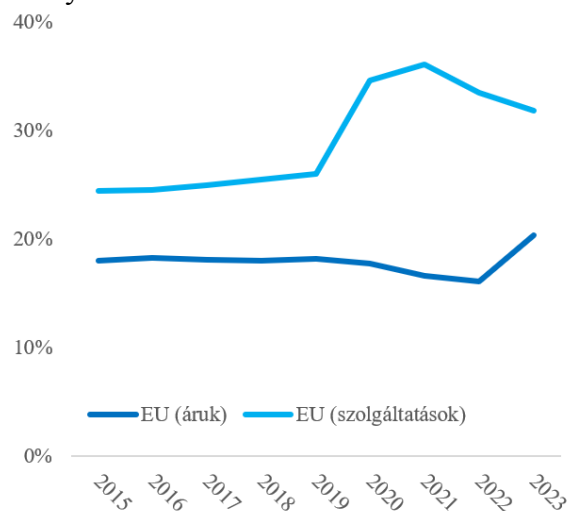

pedig a második helyen áll. Az idők folyamán az EU következetesen a legnagyobb volumenű szolgáltatásexporttal rendelkező gazdaság volt, amely folyamatosan nőtt, és 2021-ben a világ többi része szolgáltatásimportjának 36 %-án tetőzött, 2023-ban valamivel 32 % alá süllyedve. A világ többi része behozatalának arányában számított áruexport fordított tendenciát mutatott az elmúlt évtizedben: az uniós számok lassan csökkentek, eltekintve attól, hogy a 2022. évi 16 %-ról 2023-ban 20 %-ra való emelkedést lehetett megfigyelni (lásd: 10. ábra, 22. KPI)¹²⁶.

9. ábra: Uniós kereskedelem a világ többi részével az uniós GDP arányában.

10. ábra: Áruk és szolgáltatások exportja a világ többi részéből származó behozatal arányában.

Források: Az ENSZ Iparfejlesztési Szervezete, a versenyképes ipari teljesítmény adatbázisa; Világbank-adatbázisok; Eurostat; az Európai Bizottság becslései.

Ezek a tendenciák a globális kereskedelmi környezet szélesebb körű változásainak részeként jelennek meg. Jóllehet nincs bizonyíték a strukturális deglobalizációra, a globális kereskedelem GDP-hez viszonyított jelentősége 2013 óta nagyjából változatlan maradt. Ez részben különböző sokkhatásoknak tudható be, például a Covid19-világjárványnak, valamint az Egyesült Államok és Kína közötti kereskedelmi feszültségnek. Az elmúlt években a gazdasági szereplők világszerte olyan szakpolitikákat vezettek be, amelyek javítják gazdasági biztonságukat és rezilienciájukat (lásd a kiválasztott globális szereplők rezilienciával kapcsolatos intézkedéseit bemutató 2. mellékletet), ami az ellátási láncok globális átalakításához vezetett. Az EU ellátási láncai dinamikus hálózatok, amelyek jelentős mértékben képesek alkalmazkodni ehhez az új globális környezethez. A közelmúltbeli elemzések arra engednek következtetni, hogy bizonyíték van arra, hogy az uniós import az Unióval kötött kereskedelmi megállapodásban nem részes partnerektől¹²⁷ folyamatosan, ám eltérő intenzitással áthelyeződik az EU-ba („visszatelepítés”), a szomszédos, Unióval kötött kereskedelmi megállapodásban részes partnerekhez („közeli országba történő kiszervezés”) és a nem szomszédos, Unióval kötött kereskedelmi megállapodásban részes partnerekhez

¹²⁶ Az ENSZ Iparfejlesztési Szervezete, a versenyképes ipari teljesítmény adatbázisa; Világbank-adatbázisok; Eurostat; az Európai Bizottság becslései.

¹²⁷ „Unióval kötött kereskedelmi megállapodásban részes partnerek”: harmadik országok, amelyekkel az EU kereskedelmi megállapodásokat kötött (akár hatályos, akár ideiglenesen alkalmazott kereskedelmi megállapodásokról van szó), nyersanyag-partnerségek, vagy a globális ellátási láncokról szóló 2022. évi együttes nyilatkozat aláírói. A többi harmadik ország „Unióval kötött kereskedelmi megállapodásban nem részes partnernek” minősül (beleértve például Oroszországot és Kínát).

(„partneráthelyezés”)¹²⁸. Ez összességében az uniós behozatal nagyobb diverzifikációjához vezetett.

A kereskedelmi megállapodások és a stratégiai partnerségek elősegítik a külföldi piacokhoz való hozzáférést, és új beruházási lehetőségeket teremtenek. Ez alapvető fontosságú mind az egyes áruk belföldi előállításának korlátai, mind pedig az uniós vállalatok azon lehetősége miatt, hogy külföldön áttörést érjenek el. A Bizottság az elmúlt öt évben több mint 40 országban 140 akadályt szüntetett meg az uniós export előtt, és csak 2023-ban további 6,2 milliárd EUR összegű uniós exportot szabadított fel¹²⁹.

Ugyanakkor jelentős kockázatok merülnek fel a növekvő geopolitikai feszültségekből, a tisztességtelen nemzetközi kereskedelmi gyakorlatokból és a stratégiai függőségekből adódóan, amelyeknek egy EU-hoz hasonló nyitott gazdaság ki van téve. Bizonyított, hogy a rendkívül versenyképes árú, megnövekedett mennyiségű kínai export háttérében sok esetben állami támogatások állnak, ami súlyos károkat okozhat az uniós feldolgozóipar egyes szegmenseiben. Az EU ezért vámokat fogadott el a Kínából származó elektromos járművekre¹³⁰. Emellett az EU elfogadta a külföldi támogatásokról szóló rendeletet, és megerősítette a közvetlen külföldi befektetések stratégiai területeken történő átvilágításának keretét. A 2. melléklet áttekinti a kiválasztott globális szereplők rezilienciaintézkedéseit¹³¹.

Az uniós gazdaság külső sebezhetőségének elemzése azt mutatja, hogy az EU jobban ki van téve a külkereskedelmi sebezhetőségeknek, mint Kína, de kevésbé, mint az Egyesült Államok. Az összes ipari termék esetében a külső sebezhetőségi index (EXVI)¹³² az EU-t 0,22-ra, Kínát 0,13-ra, az USA-t pedig 0,28-ra becsüli. Az olyan stratégiai ellátási láncokban, mint a félvezetők, a nettó zéró technológiák és a kritikus fontosságú nyersanyagok, az EU-nak a legnagyobb sebezhetőséggel kell szembenéznie a nyersanyagok terén (0,28), szemben a félvezetőkkel (0,22) és a „nettó zéró” technológiákkal (0,18). Fő kereskedelmi partnereivel összevetve úgy tűnik, hogy az EU Kínához képest mindhárom konkrét ellátási láncban sebezhetőbbnek tűnik a külső tényezőkkel szemben. Az USA-hoz képest azonban az EU csak a félvezető-ellátási láncban sérülékenyebb. Az elmúlt évtizedben az EU-ban kismértékben csökkent a kritikus fontosságú nyersanyagok sebezhetősége, míg a félvezető- és a nettó zéró technológiák ellátási láncainak sebezhetősége viszonylag stabil maradt, amint azt az 1. melléklet II. része részletezi.

Az uniós cégek arról számoltak be, hogy a vállalatok 37 %-ának nehézségekbe ütközik bizonyos nyersanyagokhoz, például az acélhoz, a rézhez, a fosszilis tüzelőanyagokhoz, a

---

¹²⁸ R. Arjona, W. Connell, C. Herghelegiu (2024): [“Supply Chain Tectonics: Empirics on how the EU is plotting its path through global trade fragmentation”](#) (Az ellátási láncok tektonikája: empirikus áttekintés arról, hogy az EU hogyan alakítja útját a globális kereskedelem szétföredeztettsége közepette), Európai Bizottság, Single Market Economics Papers 28.

¹²⁹ Európai Bizottság, [Az uniós kereskedelempolitika végrehajtása és érvényesítése](#).

¹³⁰ Az akkumulátoros elektromos járművek Kínából érkező behozatalára kivetett uniós vámok.

¹³¹ Ez a melléklet globális kontextusban mutatja be a kereskedelmet és az ellátási láncokat, felvázolva az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, Kína, Japán, India, Kanada, Ausztrália, Dél-Korea, Szingapúr és Tajvan által hozott rezilienciaintézkedéseket.

¹³² Az elemzést az Európai Bizottság új külső sebezhetőségi indexén (EXVI) keresztül végezték el, amely összetett mutatóként a termékek, ágazatok, ellátási láncok és az egész gazdaság külső sebezhetőségének felmérésére szolgál. Számszerűsíti a gazdaság külső sokkhatásokkal szembeni sebezhetőségét egy 0 (kis sebezhetőség) és 1 (nagy sebezhetőség) közötti skálán. Az index két pillérré épül: az első a külföldi függőségekből eredő kockázatokra összpontosít, megvizsgálva a kereskedelmi forgalom koncentrációját és a külföldi piacoktól való függést, míg a második a gyenge globális piaci pozícióból eredő kockázatokkal foglalkozik, az árkülönbségek és a relatív komparatív előnyök révén értékelve a verseny erősségeit és gyengeségeit.

lítiumhoz stb. való **hozzáférés**¹³³. Az egyéb jelentős akadályok közé tartozik a félvezetőkhöz és mikrocsipekhez (23 %), valamint az egyéb alkatrészekhez, félkész termékekhez és berendezésekhez (27 %) való hozzáférés¹³⁴. A kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférés javítása érdekében az EU 14 nyersanyag-partnerséget írt alá, míg továbbiak előkészítés alatt állnak¹³⁵. A Global Gateway¹³⁶ révén az EU tovább erősíti a növekedési központokkal fenntartott kereskedelmi kapcsolatokat, és biztosítja az ellátási láncokat a kritikus területeken.

Következtetés

Ez a jelentés bemutatja az uniós gazdaság erősségeit és gyengeségeit, valamint versenyképességét. Ez azt mutatja, hogy az egységes piaci integráció előrehaladása folytatódik, de lelassult. Bár a megfelelési deficit javult, az áruk és szolgáltatások esetében továbbra is túl nagy a széttagoltság, az adminisztratív terhek pedig túl magasak. Fennáll a veszélye annak, hogy Európa lemarad az innováció területén. A magán- és állami K+F-kiadások továbbra is elmaradnak a többi szereplő hasonló ráfordításaitól. A vállalkozások nehezen tudnak terjeszkedni, és a kockázati tőke szerepe továbbra is sokkal kisebb, mint a konkurens gazdaságokban. A foglalkoztatási ráta növekszik, de továbbra is hiányzik a képzett munkaerő. A digitalizáció jól halad, amint azt a digitális technológiák bevezetése is mutatja, de még nem megfelelő ütemben. Hasonlóképpen, az ipar és az energiarendszerek dekarbonizációja, valamint a körforgásos folyamat is előrelépést mutat, de gyorsabb ütemre van szükség. A magas energiaárak rontják Európa versenyképességét. A köz- és magánberuházások nem mindig jutnak el a legígéretesebb technológiákba és ágazatokba. Európának előnye származik a rendkívül nyitott gazdaságból, de a stratégiai függőségek gondos nyomon követést igényelnek.

A felvázolt kihívások és akadályok határozott kezelése révén sok lehetőség van Európa hosszú távú versenyképességének megerősítésére és az uniós egységes piac erejének és potenciáljának teljes körű felszabadítására. Kezeleni kell azokat a nehézségeket, amelyekkel a vállalatok a növekedés, az innováció és a termelékenység növelése terén szembesülnek. Mivel a versenyképesség számos mozgatórugója szorosan összefügg egymással, Európa versenyképességének és jólétének előmozdításához koherens és stratégiai megközelítésre lesz szükség, különösen a jelenlegi, kihívásokkal teli geopolitikai környezetben.

Az egységes piacról és a versenyképességről szóló éves jelentés alapul szolgál majd a versenyképességről és a jólétről szóló politikai vitához, és hozzájárul a szakpolitikai fellépés következő lépéseéhez. Ez a jelentés közös diagnosztikát nyújt, és rámutat egyrészt az iparpolitikák szakpolitikai prioritásaira, különösen a küszöbön álló tisztaipar-megállapodás tekintetében, másrészt az egységes piac szakpolitikai prioritásaira, különösen a küszöbön álló egységes piaci stratégia kapcsán. A versenyképességi iránytű ezzel együtt felvázolja az európai versenyképesség és növekedés megerősítését célzó, küszöbön álló szakpolitikai intézkedések keretét. Ezen túlmenően ez a jelentés alapul szolgál majd az Európai Tanácsban, a Versenyképességi Tanácsban és az Európai Parlamentben, valamint a tagállamokkal folytatott megbeszélésekhez. Hasonlóképpen alapul szolgálhat az érdekelt felekkel, köztük a vállalkozásokkal folytatott szoros együttműködéshez és párbeszédhez. A jelentés segítséget

¹³³ Európai Beruházási Bank, [EIB Investment Survey](#) (Beruházási felmérés).

¹³⁴ Európai Beruházási Bank, <https://www.eib.org/en/publications/20240179-navigating-supply-chain-disruptions>.

¹³⁵ Európai Bizottság, [Nyersanyag-diplomácia](#).

¹³⁶ Európai Bizottság, [Global Gateway](#).

nyújt az európai szemeszter és a versenyképességi koordinációs eszköz, valamint a Versenyképességi Alap és a következő többéves pénzügyi keret kapcsán folytatott vitákhoz. Összefoglalva, ez a jelentés lehetővé teszi Európa versenyképességének szoros figyelemmel kísérését, hogy a különböző európai szereplők évente nyomon követhessék az előrehaladást, és meghatározhassák a szakpolitikai prioritásokat.